

619
1969

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სურს

№ 3 მარტი 1969

ქართული
ზიგლიოთიკა

ჩაის მკრეფავეები.

ფოტო ბ. დადვაძისა,

პროლეტარებო ყველა ქვეყანისა, შეერთდით!

ეკონ

№ 3 (388) მარტი, 1969 წ.

გამოცემის წელი 47-ე.

ყოველთვიური საზოგადოებრივი-
პოლიტიკური და სალიბერალური-
სამხატვრო ჟურნალი

ქართლ პოსტალი

მულერა ბახმაძე

ძია კირილს თავი ჩაეკლა და დღემდე...
 — წამიღო, კირილე, ახლავ, ახლავ დაწეროთ ასახსენ... გავხანე, ჩემო კირილე! — მალევე მამიდა მელავეს სწავა კირილს და ოთახში წაიყვანა. მალევე მაგიდას მიუწავა, კალამი მოიპარჩავა, სათვალე გასწორა.
 — ამა მომხმარე, — მიხმა, შე სუნებოვა შემეცა. ნანას შეხედდა, ისიც გაოცებული იყო.
 — მომხმარე-ფიო, არ გესმით? — გაისმა უფრო ხმაშია მაგიდას საყვედური.
 შე ფახარას მოვიკიდი, მაგიდასთან მივედი სასმე გამოეწევი და მამიდა მალევის გვერდით მივაჯექი.

ერთ კვირასაც არ გუვალა, რომ ლაშის ოჯახმა კუბიშვილიან ქეთევანის სახლებზე ვერა ბორჯკის დეკეში მიაღწია გიბოვინ, ხელმეორედ დივიანდ. შენი მისამართი გიბოვინ შეეძახებოდა, დავალი წერილებს. მოგლოავ დღესასწაულს, გვიკინ, შენი ვერა.

იმ დღის შემდეგ ჩვიდმეტმა გაზაფხულმა ჩვიდმეტ დღესაღწევიანი კვირბინა. მამას — გვირგვინ ქალღმერთის სიკვდილის შემდეგ დღისას არ უცუცხლია, დღე — მართა ავადმყოფობამ იღი ჩნო მიაკვება საწოლს, ქეთის ძმა გვიდა, ჩაწვიდა თუ არა ფრინობიდან, სწავლას შეუდგა ინსტიტუტში დაამთავრა, დაოჯახდა, ბინა მიიღო და სახლში გავივიდა. ქეთის მომდევნო და ცალი გათხოვდა, და ისიც ოჯახიდან წავიდა. ოჯახში ავადმყოფი დედისა და მამისის აპარა დარჩა ქეთის უძერკის და ნანა, და კიდევ — რუსულანი.
 ჩვიდმეტმა გაზაფხულმა ჩვიდმეტ დღესაღწევიანი კვირბინა. მე ახლა ჩაინთხი მავიერი ბოთლებით სასებ ბუნდოვანი ხელში და ყოველ ცინებრ დღეს გასტროლოში გაუბრძოლი, ჩემს ბიუენას დავაუბრძოდი და მერე სამსახურში გავწვიდი. ნანაც მუშაობდა. სკოლის დამავაგებინებოდა დაწვეო სამსახური, უმალღმერთისთვის კი არ ეცალა, რუსულანი ყავდა

გასაზრდელი. აარც ისწავლა, არც გათხოვდა, თავის თავი დაიწყო და დისშვილს გადაეცო ხედა. ჩვიდმეტმა წემა ჩვიდმეტ დღესაღწევიანი კვირბინა რუსულანი დევაუფებული რომ დარჩა ქეთის, ახლა ჩვიდმეტ წლის მაღალი, ტანსუნიანი ქალღმერთი იყო, ღიბრინი, ლამაზი ცისფერი თვალებით. რუსულანი სტუდენტი გახლდათ.

ჩვიდმეტმა წემა განვლი ქეთევანის სიკვდილიდან მის სახლებზე კი თბილისში ისევ მდიდრული წერილები, მილიდა კუბიშვილიან, მისიკვილიან, კივილიან, ციბირიდან, ვირონიევიან.
 ქეთის ისევ ცოცხალი იყო, მამიდა მალევი დღეს-ღამის დამახებზე გარეთ გამოვარდებოდა, კირილს წერილს გამოვლევდა ხელიდან, შეუკრიდა მუშაობებს, წაიკითხებოდა ყველას, იქვე დაწებობდა და სწერდა მასებს.

მალევის ხელით დაწერილი ქეთის წერილები და დაწებობა ყოველ დღესასწაულზე მსიდიდობა ქეთის დიბოლებს, ყოველ ახალ წელს მართა აპარის გამოვლევდა, ჩაწვიდა ცუთში ჩურჩხილებს, ბილს, გონიანეს და ვერა ბორჯკის კუბიშვილებში უჯახიდა.

ერთხელ, შუადღისას, ავადმყოფ მართის ქალიშვილის სახლი ჩავსმა ბილში:
 — ქეთო, ქეთო!

თვალე გაიბახა, ამოგონინა, ისევ დაბუტა თვალის და გვერდი იცვალა.

— ქეთო, ქეთონი! — ჩავსმა ისევ ბილღვილიანი შვილის სახლი დედას და საწოლიდან დადგომებულ წამოვარდა.

ეს არ იყო სიხმარი, ვიღაც მართლა იძისდა გარბი.

— სტუმარია, ადვიე მალევი, — გასმხმა მულს, — ახლა ვაღიკავა, ფილსტებში ფეხი გაეყარა და ეთბინი გავარდა.

უკან მალევი გაევიდა. ქეთის მალევი-მადლი თბავაუბრებელი ქალი იღვა და ობობობდა. მას შვიტობა ჩასუქებულ

ჩანსა წიგნებით გავაყეს, ის იყო სკოლაში გასაკვებდ მოეგზადი, რომ ლია ფანჩირიან ტერილი შემიძმისმა, უფრო მიეგვდე, ხმა ლუბების სახლიდან მილიოდა. ჩანსა დავადე და ვუღვაგებოქილი მეზობელთან გავიქცი.

ეზოში მამიდა მალევი, ნანა და ჩვენი ფოსტალიონი — ძია კირილე დამხედნენ. მალევის ხელში გახსნილი კონვერტი გვირა და ხმაშიაღა მოთქვამდა. დამინახა თუ არა, ჩემვეც წაწვიდა და შემოიტრია:

— წერილი მიიღო იმ უბედურ დღეზე გაჩენილმა, დიბილი გატყევაბა, ჩამიღოთ ახა, წაიკითხე, — მან კონვერტი გამოიწვირა.

ტყუქმლის ძირში ჩავიშუხუდე. ათბილუბული ხელბით მართი გავხალე. ატვირფასო ქეთო, — შევაღვალ თვალს პირველ ორ სიტყვას წერილის თავში, — რომ ისედაც რაგორ მომხანტევი, ხანდახან ბილში შენი სუნებოვა ჩავიხსნა და ასე მეგონა, ისევ ერთად ვართ საღდე კარავა, ფარაქში გახვეულები. რას შერებნი? რაგორ ხარ? შე გვიკო შეშეძინა, ნეტავ ერთი განახვა, პირფარადილი მამამისია... ჩემო ქეთო! მომწერე შენ შესახებ ყველაფერი, იქნება ჩემთან ჩამოხვალე და გამახარო, — სწერდა დიბილი ქეთის.

წერილი თბონიით მოავრდებოდა: ზემდეგი კომკავშირული ქეთევან ლაშის და მე ოთხი წელიწადი ერთად ვიყავით ფრინობი, გრადე ვინობილი სტალინიზაციიდან, გათავისუფლები სეკსტროლო, ვარშავა, გრადე ვიღები ბერლინი. იქნებ მისამართი მეშუღა. ვიბოვ ყველას, ვიკავ ეს წერილი ხელში ჩავიგანდემა, ვინც მას წაიკითხეს, მომწეროს რაგორ მოვავინი ქეთევან ლაშის, ჩემი მოსამართი: კუბიშვილი, ლენინის 14, ვერა ბორჯკისა.
 „ნამდილი, ნამდილი მისამართი“, — ეტბრეულები ჩემთვის და თვალწინ მედგა ახალი, სულ ახალი მიწავარული და გვიგვივინებო... კუკის ძველი სისახლე... აჲ, მეგებრი ავაციის ხის ძირში მარხია ქეთევან ლაში.

მართი ოთხად დავცვი და დედა მალევის უბნოდ დაუბრუნე. მან წერილი გამომართვა და კარგებთან აწერულ ძია კირილს შესძახა:

— კირილე, დიაც, არ წაწვიდე, კირილე, სთქველი მაქვს, სიტყვა უნდა მომცე, რომ ფოსტაში არ იტყვი ქეთო მედგარით. ამ ქალის წაყრი ქეთის საღდეში ჩაწევა, დიბარა, ვერას ჩემი სიკვდილი არ ვაგვიბინოთ, ისიც ჩემსებთან ვადარის, შემინდელოთ არ თქვა, კირილე, ნუ იტყვი... ვიბონი ცოცხალი. მოვიდეს ქეთის სახლებზე წერილები, იყოს ცოცხალი... — ემდებრბოდა მალევი ფოსტალიონს.

ქეთევან ლაში (მარჯვნიდან პირველი) თანამებრძოლი შორის.

ბერლინი. 1945 წლის 9 მაისი. ქეთევან ლაშვი (მარჯვნიდან პირველი) დარბანდელ მეგობრებთან ერთად.

მამაკაცი ახლა. ქალი მაშინვე მარის გადაეხედა.
— გიციან, თქვენი ქეთოს ღღას ხართ, თქვენი კი მამილი, გაბზრდელი მამილი, ასე არ არის! სად არის ქეთოსი!
— ეს უშვებლად ვერა იქნება არბა, მარო, ქეთოს გადღებულ სტოია ყვდღად ჩამოიღეს, შვიდი არბა მოაშორე, სტუმარი არაფერს მიხედოს, გასწრა... — ჩანსტრადლა მაღალი რაძის.
თეთროს აცატესტუელი შეგვება გეტყვას.
— მოზრანდით, თქვენი ჰირიმე, მიდი, ვერა, შეილა...

— ქეთო სად არის?
— ქეთო შინ არ არის, შეილა, — წამოიწყო მაღალი მამიდი ახოთობებული ხმით, — ქეთო წინა თვეში, აპრილში, მოგვლიდა და რაღაც აღარ ჩამოხვდით... ჩვენ საშუალო არ მივიტოვო, რაკშიტი ვაგვანებთ, ვეფრთხილებით, შეილა, მის ღღატებს და გაზაფხულდება თუ არა, შიშიში ვგვანებით, მოზრანდით, — მამილი მაღალი თოხში შეუძლავ სტუმრებს.

ქეთოს დობილი ერთი ვერა დარბა ლაშვის ოჯახში. სტუმარი რუსულანს არ იშორებდა გვერდს, გულში ირავდა დობილის ქალშვილს და ფრინდის ამბებს უყუებდა.
რუსულანი ნაინით თვალებით შესტყვირდა და ხარბად ისმენდა ამ ქალის ნაამბობს.

რუსულანი ქეთოს ერთი წლის დარბა, გოგონას ღღას არ ასხვავდა. შინარებების ნაამბობით თუ იცოდა ცოტა ნა, ჯარიდან დემობილიზებული ქეთო შინ ბაის ხალხითი ჰობრუნდა, ორდღებებითა და მეგობრით მტრდამმეგობრული. მაშინვე გაიხადა მხედრის ტანსაცმელი, ჩაიკვდა შვიდი კაბა, შვიდი ფეხსაცმელი, შვიდი წინადა, თუბა, ქმარი მოიყვდოს, ეს იყო და ეს, მტერი არაფერი უთქვამს და შინაც არაფერი კეთობდნენ და თავი ეგობდნენ, ქალი ფეხშიშველი იყო და ღღატებულ ბავშუს ეკლდა.
ამას, ჩასაკ დობილი ჰკვებდა ქეთოზე, პირველად ისმენდა მთელი ოჯახი.

სტუმარი ქალის ნაამბობმა ააფორიოვა რუსულანი. ტატებო გახვდელი მიწვა, გათვინებით წაშორება რუსული, თვალს დახვდა თუ არა, უტენობი, უნახავი ღღად და ღღად თვალიან, ცოცხალი, ნამდვილი.
— ბერლინი, ჩამოურდული, ჩაყავებოდი, დასტერილი დღებოდი...
— მოვიტყვირებთ გადღვრიალებულ დიდ დარბაში ვრბოდელი, ვრბოდელი სუფრა ვაუშლიათ. მის

გარშემო სხედან გენერლები, ოფიცერები, ზემდგომები, ჯარისკაცები.

დარბაში შამპანურის შადრევანმა იფიქრა. სუფრაზე მსხლინით ფეხზე ღდებინა, ქუბის ქუბიზე აჩახებენ, ერთმანეთს ეტყვიან. ულოცვენ, გათვალა იმ... მორბა სისხლის ღვრა. ახლა ქორწინების დრო აღება. ის, მტრე უოღმეუ ქორწილი... სუფრის თაფლი თოხი პატარაძალი და თოხი ნუფე ზის, პატარაძალი თოხი ფეხა ახვრავთ, ქმარიმონი დღითობებში ერთი შეგვერდმანია, შავიფაჯურაბა. ეს ქეთოა, ქეთო ლაშვი.

დარბაში საცუკავი დატყვს, მტერიწინი აიშალენ, ქუჩებში გამოვიდნენ, ღღატებები ჩურჩალებენ, იციანბა, კისოსებენ, ხელისდახვებენ ნუფეებით წინ შილიან, შილიან, ბარბაცებენ. უცებ გასროლა ესტრია, შეგვერდითი დღითობა მოსწული ადგის და წინ გაჯარდა, მიწაზე ვარდობულ ქარისკაცის ზედ დაეშვა.

— მიუღს მაქლდაობრებმა! ავი მოვრითო, ვა-ვათავიანი იმ...
ჩახდურდა, ჩაყავებოდი ბერლინი...
ქარისკაცი იწვე გათვალ...

— ღღად, ღღად! — ეძხადა საწოლზე მიწოლილი რუსულანი ღღას, — თავსივე ძაბილმა გამოვიდოდა, თვალდები გაახლა, შეშინებულ ფეხზე წაბრებურა.

— მამ ქეთო ამ ამბავს არ მოსჯილია? — იციანბა სტუმრებმა ქალმა, აცო საველდ ქოსიტატულ უთქვამს არაფერი?

— არა, აგერ, თქვენი რომ ჰყუებთ, გულსან, შვიდიდან ყოზე ჰქონდა გამოვიტოდი და იქ სტალინის მაღლობის ინახავდი, ჩვენ ისევე არ ვიცოდათ, — ატრება ნაწა.

— მტერა, ასეთი უთქვამელი და უტენი იყო იცოდა... არ დამევიწყებოდა, ყირიმში ვიდექით მამინე, მტერის უტყვარბაბა ვაწყვიტეს სატყვეფერი ხაზი პოლკა და ღღებობის შტაბის შორის, ქეთო და მე წავედით ხაზის აღსდღენდ, ხუთი საათი ვიხობოდი... მთელი უცებ გვეშებებინა გრილი ქეთოს ნება შე-შეიქვს:

— ვიფიქრე ვაწყვიტელი ადგილი! — ქეთო დასწავდა მათვალს, და ის იყო ჩემს უტენთან ტყავად ვიხვებუნა, თავსაფერი გამოვიტოდა. ქეთოს ეტყინა შემოხვებოდა. მივიტყვი და რას ვტყავა — მტრევიდებ შარბაცეცებით მოსტყვდეს სისხლი და მინე,

გათოხილი თითებით ეზამს მავთულს. მკლავი შევხვები, ეწეოდა ნატყვიარი, მაგრამ ტყვილი დაიწყვა... ფრთაშესტყვული გზებუნდებობით პოლკა... კატერინის უღღატებლობა... მტერიშეშობილი... დავესტყვინე თასს... მტრის გამოვიტყვი... სოფელ... ლოცის ახლოს, მანდარტეშქმეშქმე დატყვლა... რასაკაცები დაინახეთ, უშეშებე ვარჩინე, გარბანდებს ვაგზიშეშებოდა... მკლავებში... უცებ ქეთოს ქართული შეშინებმა, ვაი ღღად, დაიწყინა ვილკამ ამ დატყვინებში. ქეთო ეს რომ გაჯარდა, ფრთავც გაიძობო, თავსაფერი მოიფიქრა თვადან, პერანგიც გაიხადა და თეთროს გომბასტურის ამბა დარბა, დანარჩენი ყველაფერი დატყვინდეს ჩამო-ურბაგ.

ჩვენ ყველამ ქეთოს მივბამეთ, მტრე მე და ქეთომ, ნახვერდობებებსა, იმ თვალსა და ქარბუტში, ცხრა ვილომტერი ფეხით ვიარებთ, ვეთოს უტირბა საიარული. მაინც ვიარებთ, ერთიო სანამ ჩვენს პოლკს მივალწყვიდით. ამ ვი-ვივლახში ორივენი ვაგვიტოდი, ფილტვების ანთება დავემარბა, სანამი თვე ვიწყვით სოსიტატულში. მაღლობა ღდებინა, მის შემდეგ ფილტვებს აღარ შე-შეშებებოვარ.

მამინდელმა სტუმრის ნამტრირაფევი თვალბები მოიაროღეს.

შვიდი ღღე მოახიბნეს სტუმარი, შვიდი ღღე სომტრის ხმა გამოიღობა მათი სახლობი, შვიდი ღღე ტრირაფევი მეზობლები.

1965 წელ... იყო წელი გაივდა იმის დამთავრებლან.

ლაშვის ოჯახში ისევე მოვიდა წერლები, დებე-შეხი, ისევე აფორიოვებდა მოხუციანი. ნანამ შეუღამისას ვაგვლიდა და თავსინი მზობა:

— პოლკის უტრისის დებეშე მივიღეთ. თურბე სეკსიტატობული მტრეგება ვაღმწყვებოთ თანამებობილეს. ქეთოს ეძახიან, ჩამოღობა კეწინა? ახლა რაღაც დამბაღება არ დამბაღება, და იცოდა წერ-ჩილების მოსვლა თუ შეწყვა, მოხუციანი დამბე-იტყვინა ვაჯობი, — შემობრუნდა ნანამ.

— აქ მოვიტი, — წარბოვა დებეშე ნანას მამიდა მაღალია, — იყო ქეთოწილი ვაჯობი, უტრებოდა ვაგვტყვილია, ეწეღარ დაგვალვით. მე არ ვიცი, რას არის ამ უტრებოდა? ეს მე და დღეშეშენა ისევე დაგვალვით, ვიტრე სელი ვეგვას მინი. აი, მოვიტყვიდით და მტრე შენი იცოდა... რაც ვინბა, ის ჰქვინ, ახლა ეს ცოცხალია ჩემი ქეთო. სეკსიტატობული იბარბებენ, იქ, დე, რუსულანი წყვილეს სომ წახალა ჩემი ვაგვტყვი!

გაციქვითი, ფრთარდატყვული ქალშვილი მამე-წადა ჩაყრა. მე მაღალის შეუხვებ, მამიდა მაღალიის, ითმობე წყლს კაბაბაქებულ ბრბებსა და ჰკვიან მოხუცს.

— წაღი, შეილა, — დანარჩობისა მამიდა, — წაღი და იქ გუტყვიან დღეშეშენის კარგი ქალბობის ამბავს, მატრე უტრისი არ არა, მთელი პოლკი და-დატყვინეს ქეთო ღღებობა ვაგვტყვიანი თავგარწირის. ვერბე ჩამოხვად, ჩემი გოგო, და აქ, შენს თიბი-ლოსში, ამაყად ვიგობ, თამამად შეუხვდა ყველა ოჯახში. შენი რე თვდის შეილა ხარ, ვინე უტყვი-ფერი შეტყვარული თვის ვლო, ველოფერი, ველო-ფერი შეტყვარია იმით, ვინაც ღღდეს არა სტყვა, არ შია, არ სწყვარია.

მეზავებოდი... ურბავი მეზავები და გამოვიტყვი-ლო რთვა თობილობის საღვრებში. ნანა, მამიდა მაღალია და რუსულანს ვაგვტყვი.

მიდის მატრებოდა, მიტყვინა და მიყვინ ჩენნი რუსულანი სეკსიტატობული, იმეგავებოდა მტრე-ბაზე. მიდის მატრებოდა, მიტყვინა, მიყვინ რუსულანი... მიტყვინა და მიყვინ ღღდის ნამდვილი მამა-მამიდა.

შახნე მოციონება

ნახატე უნა ჯაფარიძის.

დას მარტს, როცა ჩვენი სახელოვანი ქალების აღმავალად აღნიშნავთ, არ შეიძლება არ გავხსენოთ ის აღმანებლებ, რომელთაც შიშლით თავიანთი ნიჭი და უნარი, თავიანთი ძალადონე შექმნიეს რევოლუციის საქმეს, ხალხის განთავისუფლების საქმეს.

მასწინებდა შორეული წარსული, პირველი რევოლუციის მშვიდობიანი დღეები. 1904 წელს იყო იმ ხანებში ქუთაისში ვიზიტები. გინანალიან უკვე გამოიცხადეს ვიყავი, როგორც „პოლიტიკურად არასიმბოლო პიროვნება“. ჩვენ უცვლადი საბრძოლველად ვიშაფებოდით.

ქუთაისის ქუჩების მუდმივად პირველად მოხვალდა დღის დემონსტრაციამ და დარდაც, რომელშიც აქტიური მონაწილეობა იღებდნენ იქაური გინანალი, რევალური სასწავლებლის, სახელმწიფო სემინარიის, ქალია გინანალის და ენატიკული სასწავლებლის მოსწავლეები. ქუჩები სახე იყო ახალ-პროლეტის, და მათ თვალბნა პირველი შეხედვისათვის ამოკითხავდით ბრძოლისათვის სწრაფად, უსანაძლიანობათ შეტანების მოუარუნებ წყურვილს. დემონსტრაციებმა ქალის ენატიკური მოთხოვნის და აქედან რევოლუციური სიმბოლოები და თვალწინების ჩამოღობა ვაქმანდნენ ბუღარის განსწავლა. ქალის მოსაბრძოლისათვის ეს წინამდებ უნდაყო სახანაობა იყო.

სულ მუდამ დემონსტრაციის აღმნიშნატრია გონს იშვიკო, ეტეგარ დემონსტრაციებს, მოხედვების სახანაო რაზმები, მოტიანე წყლით სავსე კარები. მხანარაზმები მოუხდეს წყალი, პოლიტიკების მუხტანობის და მოუხდუნებობი ტრეკიონდენ დემონსტრაციებმა, მაგრამ მათი დუნარება ვერსახალი ვერ შეხდეს. ისინი განაგრძობდნენ სიმბოლს, რომელიც შეტად მავსიოდ გამოიხადდა ქალების მხმები.

ჩემი ამანაგები და მე გაყვირებულნი და აღმაცხულები შევიქმერიოდით უზნარ და გაბეღულ მო-

წვევ ქალიშვილებს, არაფრად რომ არ დაგებდნენ პოლიციელი ვაფრთხილებს და პედაგოგს. სწორედ მაშინ შეგანაწიედი ერთი მშვენიერი გარემოების ქალიშვილი — ენატიკული სასწავლებლის დირაქში იყო გამოწყობილი და წინ შეუდგა თავისი ამანაგების ჩვენს, ამინებებდა და არაბებდა მათ. ეს იყო ჩვენი წრეში უკვე ცნობილი დღმა გოცირიძე; ვიცოდით, რომ წარმოშობით იგი რაქიანდ იყო, სოფელ წესილან.

ქუთაისშივე დაიწყო ლუბას შეუნდობელი და სასახლო რევოლუციური მოქმედება და მოღვაწეობა. მე, როგორც იმერეთ-სამეგრელოს პარტიული კომიტეტის წევრი, ვანვაგებდი პარსიანა-აგიტაციის საქმეს და ამიტომ შესაძლებლობა მქონდა უფრო ახლოს ვაგვეხიოთ ორგანიზატორთა ჩვენს. ლუბა ამ ჩვენის ერთ-ერთი შესანიშნავი მუშაკი იყო. ეს იყო ფრადე უზიშარი, გაბეღული ადამიანი. რაც უნდა მძიმე პირობებში მოხედვარიყო, არ შედრებოდა; თუ საქმე მოითხოვდა, სივალსა და განსაღდლს არ მოერიდებოდა.

მე აქ მანად არ ვახსავ მოვიგობარი შიშლი მისი გინაღდლ გზად. მხოლოდ მოღვდე ვიტყვამას უნდაყოლა პარსიანებზე პირველი რევოლუციის წლებში, ვინ მოიღვდა ჩანდენი ურჩუნდა დაპატრიბებელი ამანაგთა განთავისუფლებულ-პარტიის ჩანდენი დავალბა შეურბრძობის ქუთაისს, თბილისსა და მოსკოვში. დედნე, პატრიოზმა, შიშების ცისის დღეებში — მის ცხოვრებაში ჩვენ-უღებრია ამი აგვი იყო. მაგრამ ვერაფერმა ის ვერ გაბრტა. მისი ვიდეო მუდამ სახე იყო საწინაშობისა და ადამიანობისში სიტეტავი სუფარავალი.

სწორედ ამიტომ მან თავდადებ დიდა ატარიტოვი მოხატვა — ამანაგთა და თანამხმობისა შობის ის სარეკლობადა განუზომელი ნიშობი, სივალსადე და პატრიოციზმი.

შინაი მოტიკობა რა ჩიქი და მშვენიერი არიქებას, სიციცლითა და ნიჭი უხუად დაქოლორ-

ბულს, ასეთი ძნელი და ეკლანი გზა რომ იპირია, როცა მას სულ ადვილად შეეძლო თავისი ცერობი ცხოვრება უცხო მოქვე, არიბობადა ბრძოლის მუდამე მდღეობების, უფსრტოლის პირველ სიარულს! ამის პასუხს იძლეოდნენ მისი ღამანი თავილები, რომლებშიც მუდამ კაფიოდნენ განუქოლორი რევოლუციური რჩენების ნაქრწვლნი. აქვო მანდა აღნიშნა, რომ ნაბეჭდოდად ამდენი განსავლელისა და დედისი ქრატული სასწავლებლიდან იგი ვ. წ. აქალის ბილითი! იყო გარჩეული ლუბამ შექმო უმაღლესი იურიდიული განთავლების მუდამე მოსკოვში; საქართველოში დაბრუნების მუდამე მან კარგი რაქის შექმნა და სამი შეიღდა აღმად.

სიციცლიტური რევოლუციის შემდეგ იგი პირველი ქართველი მხანაშროლ ქალი იყო. ასე ვაგებარ თავისი ნაოღლი და ხანძრულ სიციცლიტის ამ შესანიშნავს ქართველს ქალმა. ლუბა გოცირიძე გარდაიცვალა 1928 წელს. მისი საცოდნობა უცვლა ახლოვებას და შეგლობის გულში შეუფრცხებელი, ღია ქრისობა დატრევა.

ს. ძამბაშვილი

ერთი ბარათის შემოქმედი

იოსებ იმედაშვილს, როგორც მწერალს, ვამბობდებოდა, რედაქტორს, სსრკოლი მოღვაწეს, კარგად იცნობს ქართველი მოქალაქეები. შიშლი თავისი შეუნდობელი ცხოვრება მან ქართული კულტურის სახანაურს შეაღწა.

იმედაშვილის სახელი პირველად 1885 წლიდან გამოჩნდა ქართული პრესის ფურცლებზე. თანამშრომლობდა „ივერიაში“, „სწიბრის ფურცელში“, ხელმძღვანელობდა გაზეთ „ხალხის ერთობისაში“ (შემდეგ „ხალხის თავისუფლება“) და ფურცლებს „თეატრის და ცხოვრება“. რევოლუციური შინაშინის მისი დღეები და პირველი პირველად გამოვიდა 1904 წელს, იმდროინდელი წინაშინი. იგი იყო პირველი სახალხო თეატრის მომხმდებელი, რეჟისორი და მხანაში.

და ლეონიძის სახელობის სახელმ-

წილი ლიტერატურული მოუხუმში (მ — №18944) დავალია საქარია ქვიანაძის უცნობი მხანაი დილომე მახანაძისაღმბი. ბარათი დათარიღებულია 1928 წლის 16 ოქტობრისა და იოსებ იმედაშვილის პირივეების ხანიტრეკის დახანაობების შიშლებს.

მოგვყავს ბარათი შიშლიანად: „ჩვენგანს გათლით პატივცემული მჭირფარსი დღეობით“

იოსებ იმედაშვილს შეეძინა დიდი დიდი პირივეობისტი და მასთან თავისი შიშლით ქვეყნის უღრესში მოვიყვარე მისი შრომა უკვედენების სტარობად ქართული მუშის და ვლხის დამცემელ ცხოვრების. იგი იყო და არის კიდევ მისი შიშლიად მოტრფილად ქართველი ერის იდეური ახლებების, პროგრესიული დაწინაურების, რასაც უაღრესად არის დავალი კომუნარობის დღეად.

მოგული 40 წელიწადი კაცი სდარაქობს ქვეყანას, თავისი კალით და თავისი შრომით. მისთვის 4 წელიწადი მეტეტხვიადა იქნა. სხვა დროსაც

არ აქარებს მის დედნე დედნე ცენურის კომიტეტიდან დედნე ენატიკურიისსაგან, დედნე მონარქიული მოაკრებისაგან, სხვანაგებ, ამ კაცმა დაბეჭდა, სხვანაგებ, ერთი შენი წიგნი, მანვე დიდა იმედაშვილს შენი სახელი წიგნზე ციხეში. იგი ერთი დაქარაბებული სახალხო თეატრის ამ 88 წლის წინ იგია შეუნდებელი „უცხო სიტყვითა დეცისკონისა“, რომელშიც მან პირველად დაბეჭდა ცრულად იქმონისებური მანდიფისტი“. უნატიკული 16 წელიწადში უძვეველია საიფარეო ფურცლებს, „თეატრის და ცხოვრებას“, რომელიც განსაკუთრებით შრომობელ ხალხს ენახურებოდა, რისთვისაც ვლხები წამოდეს. ასევე მეგობრისა ბაზი მუცილად დაწინაურდა ამისთვის თავისებურ საქმიანობაში მუშაობას.

ასეთი კაცის შრომის დაწინაურება არ შეიძლება.

თუ ხარის გაქვს, კაცენ ქვეყნის სიციუტე ვუსტარ, ამ კაცს გამოუხადე დახმარება, რომ ვლხები გაიტატმროს და თავის ფურცლისა გამოცემა.

განახალხის. მას არაფერი დახმარება არა აქვს. მისი შვიარდობა სენსალი იღებენ და ამას გარკვე არ ეძლევა. დილომე, თუ ხარის გაქვს და კაცი ხარ, ნუ დაივიწყებ და ქართველ მუშებს, ქართველებს ერისას. შენი იყო და შენმა კარავინებმა, როგორ უპარირებენ ამ ერთადე მუშებს ქართველ ერის პროგრესულ ამაღლების და დაწინაურებისას. იმედაშვილს, რომ ჩემს დავალბებს არ დაივიწყებ და ამ დახმარებულ მუშებს შენზე უნდაწინაურებ და ნიჭითი და მახანაძისაგან განსავლელისა.

ამს ვაღვთავივით შენიან თორმეტი კაცი მოდიოდა. მათ მაგერა მე მოვიდეს და ვიხვებ შენი ბარათი, რომ ასეთი შრომისუფარე კაცი არ იქნეს დაწინაურებული. თქვენი პატივცემული ზეპ. ჭიქაძისა!

ამ შეუნდობლობის კარგი ნაყოფი გამოიღო. საბჭოთა ხელისუფლებამ სთავანდოდ დახმარება იოსებ იმედაშვილის დახმარებას ქართული კულტურის წინაშე.

ლილია ნანიტაშვილი.

ერის საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია

ომისშემდგომ წლებში წინის „ხაზარტ“ გამოჩნდა ნაშრომები, რომლებიც ასახავდნენ წარსულის გამოწვევას. იურისტიკის ცხოვრება და დავების სასამართლო წინაშე ახერხებდა მათარებას მოსკოვის საბჭოთა კავშირის იურიდიულ ინსტიტუტში აქტიურად. ხსენებული ნაშრომები ასახავდნენ ცნობილ რუსი იურისტების — სასოვინის, კონის, ტვაჩაშვილის და სხვათა მოღვაწეობას, ისინი იმდენი მოთხოვნები გამოჩინდნენ ფარგლებს რუს იურისტთა მიერ სასამართლო პროცესებზე წარმოქმნილ დიდი სიკვდილის საფრთხის წინაშე.

წინის თარიღს ამ ლიტერატურის გამოჩენამ, წამოჭრა საბჭოთა შექმნილიყო ასევე ცნობის შრომები იურიდიული დარგის ქართულ მოღვაწეთა შესახებ. არა მარტო შორსული წარსულის და მომდევნო ეპოქების ქართული იურისტობა, არამედ ჩვენი საყურის არა ერთი ქართველი იურისტის შემოქმედება იმსახურებდა სპეციალურ შეჩვენებას და ურთავდებდა ეს ვადადებდა ქართული სამართლის და, სერტიფიკატის ჩვენი ერთგული კულტურის ისტორიას.

1961 წელს „ხელგონება“ გამოცემა წინა „ქართული იურისტობა“, რომელიც ქართული იურიდიული ისტორიის ცხოვრება. წინის ავტორი, მასალის სრულყოფისა და შეცვლის სიღრმის თვალსაზრისით, არავითარ პრეტენზიას არ აცხადებდა, მაგრამ ეს იყო პირველი და, და უკმაყოფილო მის თვალში მნიშვნელობა ჰქონდა.

წინავე თეზისის დროს წავაწყდით ისეთ მასალას, რომელიც ურთულად ამ თვის არ განეკუთვნებოდა, მაგრამ ცხებდა ქართველი იურისტთა მოღვაწეობას და მისთვის ვერცხვის ავლ შეუძლებელი იყო. კერძოდ, შეიქმნა მასალა ერთ დროს მეთად ვარსკვლავი ლიტერატურულ სამართლებათა შესახებ, ამ მასალის საფუძველზე ჩვენ დავწერეთ მეორე შრომა, „ლიტერატურული სამართლებათა საქართველოში“, რომელიც ასახავდა თეატრალურ ლიტერატურულ დისკუსიას სამართლებათა ისტორიის და რომელიც 1965 წელს გამოცემა „ლიტერატურა და ხელოვნება“.

ეს წინავე ჯერ კიდევ გამოცემული არ იყო, როცა დაიბედა ილია ტრენბურგის მეთუარისის თავები, სადაც იგი ცხებდა რეალური ამოღებული ნაშრომების ერთ ლიტერატურულ სამართლებათა. ამდენ ხანში გამოჩნდა ადამიანი წერდა, რომელიც აღნიშნული იყო, რომ რეალური სამართლებათა ლიტერატურულ სამართლებათა იურიდიულ კულტურულ-საგანმანათლებლო და სოციალური პრაქტიკის მარტისათვის.

ეს წერდნენ რომ გავცაყთ, ვადაწყვეტო შედგენილობის მასალა, რომელიც ასახავდა ლიტერატურული სამართლებათა ისტორიას, არა მარტო საქართველოს სინამდვილეში, არამედ საერთო მის საწყისებს, განვითარებას და გავრცელების მიმდართობას.

დავიწყეთ მუშაობა. ბევრჯერ ილია ტრენბურგის თხოვნა — დახმარება გავქონო ტრენბურგს ამ საქმეს ძალზე ველოდებოდა შეხება, საბჭოთა არა-პრობლემა. მისი აზრით, არც დროდა მასალის მისი ტრენბურგის ინიციატივა, ჩვენს წინაშე არ ვარსებდა ლიტერატურული სამართლებათა ხსენება, მაგრამ შემთხვევითი გახსნენდა

ერთი ამბავი, დავწერე, მომეწონა და ჩვენი დავტოვებ. ტრენბურგის როგორც მოხმინდა დაწვინდა. საბჭოთა ბოლოს ტრენბურგის მართა მიმართა კონსტანტინე პაუტოვსკისათვის. „პაუტოვსკი, ახალგაზრდობის დროს, ერთიოდა ლიტერატურულ განსამართლებას. ნახეთ პაუტოვსკი“. ტრენბურგთან დაპირის შეხება, ცოცხალი იყო, მეწინაა კიდევ დამეცა პაუტოვსკისათვის, ველოდი იმდენ უხალისო და ვულგარულ შეხებებს, მაგრამ ურთულად.

დავრეკე, შეხვედნა თვითონ კონსტანტინე გიორგისძემ აიღო. გამოჩნობა თუ ვინ ვიყავი; რომელიც ველოდი ერთიოდა, გამოჩნდა, დანდებრდა და მინახე მიმიწვია. ეს იყო 1963 წლის 11 ნოემბერს. პაუტოვსკი ცხოვრობდა მრავალსართულიან სახლში, კატედრისკისებზე, მე-4 თუ მე-5 სართულზე. დავდი ისეთი ნაშრომი მიმართდა, რომ მცხოვრებელი, ალბათ ველოდი სტუდენტის მიხედვით დავდი იგივედნენ. ამიტომ მოხდა, რომ კონსტანტინე გიორგისძემ და მისი მუშაულობა ადვოკატის ახალი ლიტერატურული შემოქმედებები...

როცა ურთულად საქმეზე საუბარი დავწერე, პაუტოვსკის მადილიან აიღო ქაღალდის ფურცელი და მითხრა:

— არ, ხანა თქვენ მოხვიდით, მე წავიკო ჩემი ნაშრომები... გამოცემული ვიცი, საბჭოთა დროს მომდებდა მოვარდ დავაწყვედის კაცობა. მე შენა დავ მემართება ახე. ამიტომ ჩიზბა ველოდი ჩაინახის კაცობა.

ქაღალდი არ გამოვსვია, მაგრამ მავნე, ჩანაწერი დახლოებით ასეთი შინაარსის იყო:

1. — კონსტანტინე, „სინამდვილეში“ და არცაბრუნების „ინტენაობა“.

2. „არსული სლოგი“, ტოლსტოის პრობლემა.

3. „ხელოვნება“.

პაუტოვსკის ჰუმბოხა კიდევ ჰქონდა ვადრებული და მისი პირველი მოგონებები ლიტერატურულ განსამართლებებზე ამ პერიოდს გვარდნობდა. 1918 თუ 1919 წელს, კიდევ, სოლოვოვისკის თეატრული კლბი მარჯანიშვილის არსებობის აქტივობის დაუდგამს. ამ დავების ირგვლივ თარბა დიდი მუშაობა-შეშობა ვაგროვდა, იმდენ თეატრული მოწვევათა მისი ვადრების ლიტერატურული განსამართლება. დავაწერე არცაბრუნების, მათა ნაწარმოებები მხატვრული, ურთულიყო, საოლოვოვსკის ტიპებს და ისინი არა მარტო ამ შემთხვევაში, უკიდევან მწვევა კრიტიკის სახედ იტყვიდნენ ხოლმე. შეგვიანდნული დანსტო-სამართლო მოწვევათა სკამოდა ცნობილი თეატრალური კრიტიკის იარკვევის თანახმად.

პაუტოვსკის ვახსენა ვაგო „არსული სლოგი“ თანამართლო ვადრებულ, რომელიც სინამდვილეში აწუხდა ლიტერატურულ განსამართლებებს. ერთ დროს პეტროვის სპეციალური დახსი თუ შედგენია, რომელიც სავატრად დავიკოდა კვივის, ხარკოვის, რეგის და სხვა ქაქაქების თეატრებში და ასამართლებდა მისი ცნობის „სოციალური ლეგის“ გმირს — პრობლემა.

— ლიტერატურული განსამართლება, — თქვა პაუტოვსკის, — განსაკუთრებით ვადრებულ იქნება საინტელექტუალური აწუხებდნენ იგი იძლიოდა სტრუქტურული ინტელექტუალური პრაქტიკისათვის,

ეს ველოდებოდა პოლიტიკური ტენდენციების ლიტერატურული მხარდაჭერა...

პაუტოვსკი არც ვაგოვდა, რომ ჩვენს დროს ახალგაზრდობის ცნობილური აღზრდისათვის სავითარა როგორც ახალი ხსენების ძიება, სხე იქნებოდა განსამართლება. ამ თვალსაზრისით ლიტერატურული განსამართლებების რადიკალის აღდგენა არც შეუდგა მოიგანო, დახსენა მან.

შემდეგ პაუტოვსკის ვახსენა ლიტერატურული განსამართლება, რომელიც მოქმედა 1921 წელს, მოსკოვის მცირე თეატრში: სამართლებდნენ დისტრუქციის „დანახარებას და სახელის“ მთავარ გმირს — ჩასკოვსკის. ეს განსამართლება ცნებულა რადიკალიზმის განსამართლებად და დარბა „უფლებების ხალხი ვადრებდა იურიდიული მონაწილეთა მიუღიანი მსახიობების ხოლოვს (ჩასკოვსკის), იაკოვსკის (გამომდებელი) და სხვებს. სინამართლის თავმჯდომარეობდა ლევიკოვს. ხოლო ვინ აცხადებდა ვინ სხვებდა ბრალს, პაუტოვსკის ეს ვეცარა ვახსენა.

— არ, კიდევ ერთი განსამართლება, — წამოიძახა პაუტოვსკის და მომავლა საინტერესო ამავე, რომელიც ცნობილ საბჭოთა მწერლებს — ილია ილფსა და ივენი პეტროვს შეეხებოდა. ახერხებინა კონსტანტინე ვაგო „ხელოვნების“ რედაქციის მუშაობდნენ და ვახსენებდნენ ვაგოს მეთოდი, უფროსიტულ ვერცხვს. ამ ქვეყნებში მწვევე მამულები, სინამდვილეში უფლებები, ლიტერატურული პრაქტიკის და მასალის მიმართებით. ვაგოთ სერიოზული და ვაგოვსკის მიმართებით მისი მეთოდი ვერცხვი ისეთი დიდი პოლიტიკობის ხარკვლობდა, რომ ჩვენ შეგვიღიანი მოსხობდა სისტემური კონცეფციის, რომელიც დიდი აუტორიტის წინაშე გამოვლენდა ვაგოთ მეთოდის კარგობებდა პირებს და ასამართლებდნენ მათ, აწუხებდნენ ინსტრუქციებს — გამოვანდნენ ბერლინის მეთოდისათვის თუ ველოდებოდა სინამდვილეს, შეხვედრისა ჩაქმედდნენ, ამოუცხებდნენ ვერცხვი მილიტარის ფორმის ვადრეულ თანამართლებს და იქნებოდა პირების თურმე განსამართლებს უფროდნენ ცალკეული წერდნენ ვაგოვსკის, თუ მათ შორის მოეცა მუშაობდა უფლებები, არც დავტოვებდა. უკიდევ შეხვედრის, რომ ავგარი უფროსიტისათვის იგი-თით ილფს და პეტროვს ვახსამართლებდა მათაც ვაგოს იმდენი ველოდებ ვერცხვი უფროსიტული აღზრებისა და მონაწილეს წერდა გამოუცხებებოდა.

ჩასკოვსკის, ეს ურბა ლიტერატურული განსამართლებები ბევრად ვახსენებდა, მაგრამ თავის შინაარსით მეთად საინტერესოა იგი წარმოადგენს სრულიად ახალ ფორმას თუ ხარბი, რომელიც სრულიად საბჭოთა ტრენბურგისათვის უახლოვდა.

პაუტოვსკი ავად იყო, საშინელი სურდო აწუხებდა. ეს რომ არა, ალბათ ჩვენი საუბარი უფრო დიდხანს ვადრებდებოდა; ეს პირველად მწერალი, იმდენი დროს, დიდად ხალხისა მოსახერხებელი იყო. მე მისთან მოლოდინი რომ საათი დავუგო, მაგრამ იგი ჩემთვის ბევრად უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ბევრი ვაგოვსკის თუ.

მასხანს მანათს

ფილოლოგიკური მეცნიერებათა კანდიდატი, სახალხო მოსამართლე.

შალვა ცხადაძე ჩვენი მოზარდი თაობის საყვარელი მხატვარია. ორ ათეულ წელზე მეტია მისი ფაქიზი გემოვნებით შესრულებული ახალ-ახალი სურათები ამკობენ ქართული საშუალო სკოლის უფროსის „დილას“ ფურცლებს.

შალვა ცხადაძის შემოქმედებაში მთავარი ადგილი საბავშვ-

შალვა ცხადაძე

ვო წიგნებისათვის შექმნილი ილუსტრაციებს უპირავს. მხატვარს განსაკუთრებით ზღაპრების დასურათება იტაცებს: მხატვრის ხელწერა, როგორც უკვილან, აქაც გამოირჩევა ლაკონიურობით და დინამიკით. აქ პირველ რიგში უნდა დავასახელოთ ილუსტრაციები მავალა მრეველიშვილის ორი წიგნისათვის — „კიკლი კიკლი კიბნა“ და „ბიკი ბიკანტურა“. შარლ პეროს „წითელქულა“, ე. შეთელიანის „ბაქია ბიკუნა“ და სხვ.

უფროსის ამ გვერდებზე ვებეჭდეთ შალვა ცხადაძის ილუსტრაციებს ლექსებისა, მოთხრობებისა და ზღაპრებისათვის — „თხა და ვენახი“, „ვინ არიგებს წერილებს ტყეში“, „დათვი და მელა“, „ბაქია ბიკუნა“, „ცუკი“, „წითელქულა“, „კომბლე“ და „ბაქიამ აკობა“.

ქართული მუსიკის

იმ კვირა დღესაც კახლის ბაზარზე აუარებელი ხალხი ირგოდა. ვის არ შეხედოდათ: დღედილებს შინაგაყოფი ბეჭედი ნახდები ჩამოტანილი, გულხადებლებს უარსი გამოცინული სიმღერის ფუნჯულე ვახუშტისა და მტრისაგანებლებს ბურჯინების თხილას და კახლის მოაზრებლებს, ქაზელებს კი ვეებერებდა ტაკები წაშორებინა დახლებზე.

მერით მიწის ბარჯი ვულვავა მკნებლ ბაზარში ტბიბილელისა და მამის ხარის შეხედო ტრაილებსა.

ერთ ხანს უფლებ ქალს ბიბილელი გამოტანა ვახუშტისა, ის იყო ბაზარში შეხედის კოვანდარა კაცო ვაჟინდა, მას ორნი ახადდენ. ახალ-მოსილებსა მოაფიქრებებს იქაურთა და იმ ქალსაცხენ ვაგებართენ. მასხალ და ვახუშტის მოხატული თვალს. ახალმოსილებსა დაფიქრებებს იქაურთა და ახალმოსილებს ვაგებართა.

— მანმ იმისი ჰეძინიმი, მანმი ოღლემ (ჩემი კარგი ქეთი, ჩემი შვილი), — ვაძახდა ვაჟი და დასდული მოხატულთა ცრბებლები. აღარ იცხდა, რით ვაძახებდა თავისი სხარული: შეტი რომ ვეფარა-

ფარი მიიფიქრა, თავის ბიბილელს დაფიქრდა და ახალმოსილებს მიიძახა: — ახა, სულ წაიღე შვილი, დუ-ღა არ მიწადა ჩემი მხსენლო, ჩემი თვალის სინალები!

მთელს ბაზარს შეჩიქოლდა, ცნობისმოყვარენი აკლად შეიჭრებდნენ სახეანებელ ქალს, რომელმაც ბაზარში სრულიად მოულოდნელად თავისი ეძინი დაწახა. ეს ამბავი ისე დაიწყო: დაიჭრებინა ჩაიბის სოფელ ქაბაღის მცხოვრებმა ხემა ადრია-ვანო უდაბიო ქალს სახეში და ადრია-ვანო თვალს სინალები, მისთვის სახეულობა დახედნა ვეფიქრებთ სახეურობა მისი-ლებსა მთავარი უღამის მისი-ლებსა მიიჭრეს და საცოდავ ქალს მოიღალეს მოღამებს სარულით.

მერე, ის იყო, ვაძახდოდა ვიღელ-წარმო შეიჭრებდა, თვალს ეძინი შურას დურჩივლებს. ექიმმა ვულ-ღამის ვახინა აუაფიქრდა და იმედინადა უფიქრა:

— ნივთი ცოცხალია, მხედლელი-ბას დაფიქრებენ. — ეძინო, ვანა ისეთი არა ქალა ბაქს, შე დასოცოდილი ოღაფიქრებო წილწარედ დასოცოდილი ვარ...

— ჩახაც ვარჩე, დამჭირე და თიბონ დაწიწუნებენი!

ამირ-უნი მიეღო ექიმის რჩევის ობერაციაში კარავა ჩაიარა, ექიმმა თვალის ბოლოებს ეტყობოდა რომ მოახდინა, ავადმყოფმა სხარულით წაიბიძახა: — ვეფად, ვეფად!

მერიტმეტი დიდებს ამირ-უნი სხვის დაუსმარებლად წავიდა შინ. ...ღირსივლადნენ შემოქმედები ეპატრიტის ბეჭედი მიივადნენ. მას შაქრინი დაიჭრეს ჰქონდა, ქალს ირია-ვანო თვალს დაწარმავებულნი დაიბეჭდით გამოწიწუნებოდა კატარატი გაიო.

ობერაცია საბიფიქრო იყო, დაიბეჭდოდა ართლებდა საქმის ექიმის მიანი ვეფიქრებდა შეგებოდა სენს — ჩაატარა დაიბეჭდის სარინა-ღამელცო მერინდა, ვააფიქრებდა ირგინების ოღსიც და მჭერე ოღ-კაცაც ვაკეთა. ბეჭედი სრულიად ჩაწიწუნდა ვაქმინა საავადმყოფო-და.

შურას დურჩივლებს მალე გაიჭრა სახელი: ბეჭერ უხანათობის უფიქრა მან თვალსიმი, მათ შორის კმახი ეტყობოდა, ოღდა სინა-ღამელს, გიო ქეპაშვილს, მიხელო ჩინაშვილს, გიორგი ფუშკელიძეს, გიორგი იუცებს და მრავალ სხვას. შურა მინა-ვანი თვარამტი-იყო წილს უხანათ-ლო იყო.

... ადრისა ვაღმა-ვაგომდა ვინ იქნება ისეთი, შურასას სახელი არ ვაგინონის. ამას წინათ ადრია-ვანო ვაძახდა მასთან ახალგაზრდა ქალს, ინგილო იყო, ეძინების ენახდენ. ინგილოს იმედი უკან დაიჭრებოდა ჰქონდა, ჰაქიალიშვილს სპეციალებებმა ოღრეტი ურჩიეს — ბაქმონ უნდა

წახედო, მტბრ-ღმა არ არიარ, იმ ხანებში ამირ-უნი შეხედოდა ეძინისებს და გიქვა!

— ასე შურას არა ვიღებ, რომ წახედო, ქალს, აგერ ურჩისინაში, ვიცილწარაბოში ერთი იქიბია, შურას ენახენ ოღამელს იყო, მას ნაილოლი ვიჯავ და იმან ამიწილთა ვაღ-

მთის მიწენი შურას-ქმის და არც შეიჭრებოდა. შურასმა მასაც და-ბეჭდნა თვალის სინალები.

იცხადებოდა წილსა იღწენ შურას დურჩივლებს, მუდამ მოულოდნელი, მუდამ შურინდელი, ვაგინებოდა ცაცი. საიდან არ მოვინა მასთან. ვის არ დინახავთ მისი მხილავები — ქი-წილვებს, ინგილოებს... მოიღინდოდა შურა შურეული ჩაიბინებდაც, მოიღინდა სახარაყვეთიანი, მუწუხარნი და გახატულნი ბრუნებინა შინ.

ამას წინათ, მოილოდნელის მხილავები ასეთი შურასა შეიჭრებოდა. მოხუცი, თვალხატულნი კომპიუტერი ვეფილ ბაქს ელმარაგებოდა:

— რა ვციო, არ მოვიღინდო, იქნებ რაზე მიწილვებ... ამიღინდ, შურას-ეძინი კარავდ მქმინებო.

— ჩას ახლ, მადკაცი! — შე-გებახება ვეფილა, — ამწიწუნო რომ იქიბა, ვანა მეთხატება შეგინებოდა ჩემნი შურას-ეძინი. ხალხსაც იმე-ტობი არჩენს.

— ღმერთმა ააწინა მაგისი ოქახი! — დაფიქრა ბერავილს და ვარჩადა. მე მგინო, ეს იყო შურას დურჩი-შვილის დეწილის აველაზე კარგი და მაღალი შეტახება.

გიორგი გომიზაშვილი.

არაბი სტყუმრის ნობათი

იყო არაბებს რისიჭებო... მაგამ დღემდე არაბულ საქარის საშუალება არა ჰქონია არაბულ ენას შეეფიქრა რუსთაველის პოემა. ვახუშტი წილის დეკემბრში, თბილისში სტუმრად ჩამოსულმა სოფლის მამამ ნიზარ ხალაბმა განაცხადა: „რუსთაველი ნახვარზე მტბრ არაბულად უკან ვიჭარებენ, სიტყვა შევარჩილენ!“

ნიზარ ხალაბი პირველად საქართველოს 1988 წლის მაისის თვეში ეწვია, გაეცნო თბილისს; აქედან გიორგი წერეთელს დაიბნა ცნობარა მას ძველი არაბული და ქართული აუტორიტის ურთიერთობაზე. ქართული მწერლობის დიდ ტრადიციებზე. სწორედ ის ხანებში განაცხადა სირიელმა პოეტმა: „ვეფიქრებო, რუსთაველი არაბულად ავაგებებო-ლოო!“

თქვა და ასრულია კიდევ: მართალია, ნიზარ ხალაბმა ქართული არ იცის, მაგრამ მას ხელთ აქვს რუსთაველის პოემა ფრანგულ, ინგლისურ და სომხურ ენებზე. სამ ენაზე ერთდროულად კითხვა და თარგმნა კი სინთეზირების საუკეთესო საშუალებაა. შესაძლებელია ერთ-ერთ ენაზე მთარგმნელს რაიმე უსუსტად არა ჰქონ-

დეს ვაღაფიქრებო, სოლო იფიქრე მხალა მეორეს-თან უფრო ვახვებო იცის. ასეთი შედარებებს შე-ღმედა მიღებლად თარგმანი ორიენტირდა, რა ექმა უნდა, უფრო მთავრობებო ვაჭირო. ნიზარ ხალაბი სათუთად ვაგებდა თარგმნე მუშაობას; მან კარავდ იცის, რომ „ვეფიქრებო-ნის“ უფეს მეორე ენაზე ვაღმეფებო ოღი საქმე არ არიბ; ამატომ არის, რომ ნიზარ ხალაბი „ვეფიქრებო-ნის“ თარგმანზე ორავდ შურასმ ეწვია. ის ქერ პიროვნა შეიჭრებინა. ნიზარ ხალაბი სავიჭრედ დიჭრობს, რომ აუცილებელია სიტყვები წაწიწუნებო ქერ პიროვნა ითარგმნოს, რათა აჭრი უდავლად იქნეს ვაგომტანადლ ერთი ნიზარ მეორეზე. სოლო შემდეგ უკან ვაღმეფქონ სთარგმნის იქნის წიარმების მიხედვით.

რათა ნიზარ ხალაბი პიროვნად თარგმნეს დასარტლებს, მისი ვარაუდობი მისის თვეში, ის აველა ეწვია საქართველოს. მას სურს შეამაქმონის ციხის თარგმანი, რჩევა და კონსულტაციები სხიბოვის არაბულ ენის გამოიწინო სპეციალებს ვაგ. გიორგი წერეთელს. სირიაში დაბრუნების შემდეგ ის დაიწერებს თავისი პიროვნული თარგმნის ვაღმეფ-სებს.

ნიზარ ხალაბმა შეეფიქრა ქართული პოეზია; მისი სიტყვები, რუსთაველი მაღალი მწვერვლია, რომელიც აგვარა წყაროები სტყუმრად ქართული მწერლობის მდინარეებს. ამიტომაც არაბული საკითხისათვის, ძველი ქართულის ნიშნუების ვარ-და, საქარია ახალიც და არა მან უკან თარგმნა და დაბეჭდა კიდევც არაბულად ა. კალინდინის და

ი. ნინეშვილის ლექსები. თბილისში იგი ვაეცნო ბარათაშვილის პოეზიას, მაგრამ ფიქრობს მას ხელ-ღამ მოკიდოს „ვეფიქრებო-ნის“ თარგმნის დასარტლებს შემდეგ. უკავილავ ეს საუკეთესო წი-ნათი. იქნება ჩვეთვისიც და არაბებისათვისაც

სოლო კომპლავაშვილი

ნიზარ ხალაბი თბილისში.

ქახეთის სტუმარი

ცნობილი ამერიკელი უმღელისტი ალბერტ რის ვილაში იმ უცხოელთა რიცხვს გუფთხონდა, რომ-ღნიც დადი ოტომანის რეპუბლიკის ღარსუნ-საშიცხე დღემდე პეტერბურგს ამყოფებდნენ. ამერიკელი დაბრუნებულ ვილაში, ჯონ რილის მსგავსად, იმდენივე ენერჯი რუსეთში მოზარ-ბი მშენებელია. მიტოვებული მშენებლობის გან-საზარებელია. ბილი თაისი სიკეთის მწიფელ ვილაში საკმაოდ კავშირს ქრავს მგობრა-რი დარჩა. იგი მწირად მადლობა ჩვენთან, ბევრს წერდა ჩვენი ჟეჟენის შესახებ.

გაგრამ ჩვენ ახლა ვიანერტრებს ვილაშის ერთი წინა—საბოლოო ჟეჟენას, რომელიც ვაღ-მოვსაბოლოო ავტორის მიერ სსრ კავშირში მჭირდ მოვსაზრობით მიღებულ შთაბეჭდილებებში. იმ ხანებში ვილაშის დღესას ცხოვრობდა ჩვენი, 1922 წლიდან 1927 წლამდე, და ცინობილია ჩვენი საშობილის სხვადასხვა კუბებს. მისი წიწვის ერთი თავი დამთავრდა აქვს კახეთს, რომელიც ავტორ-ზე წარსილებულ შთაბეჭდილება დატოვა. ვილა-შის უწყრადღებს იპყრობს ჩვენი ცხოველები მჭერნებო: იგი ხაზსმით აღინიშნავს, რომ ვინა აქ წამკეთა კუბურია, ხოლო კახეთი — მუცხეთის მხარე ამიტომაც მთავრდება მოზარბიანობი მიძღვნად თავს იგი უწყრადღს „დღისი ველს“. ვილაშის აფურის ვახს თბილისში წინააღმდეგ, ყოველ ნაბიჯზე იგი ვახს აწუხდა, აგულსებობს ფასადებზეც იმ მიოცავს იგი, ჟის ორბინებებში ამოკვილოდა. წინაში ცხვლები შთავლებებს უყრდის წაურებას და ღრის ნაღებებს წესებს ტყავებს. დიდი შთაბეჭდილება მოუხდინა მასზე სტავის ანუ, როგორც იგი წერს, „თხის ტყავებს“.

ვილაშის სახეთში საბოთია ხელსელებების და-ყარების პირველ წლებში იგი, როცა ცხოვრებისა და მჭერნებობის ახალი ფორმები გვედ ფორმებს ცდებოდნენ. ამერიკელი მოზარბი ვასსეკურებით დაიწყო ცხოვრება იგი იმ ცდებლებით, რეპო-ლიტურის შედეგად რომ მოხდა სილად და ამი-ტომ დაწერალებით აღწერს ახლად ჩამოყალიბებულ სასოლად-სამეურნეო კოოპერატივის წევრე-ბის კრებებს.

ვილაშის თავის წინაში დაწერალებით მოგვით-ბრას კახური წინის თავისებურებებზე. აქვარ ამისი იგი „ქადიტურ სისტემს“ უწოდებს. დასთან, მან კარავა იესი, რომ ვაღვებარება, რო-გორც ყველაზე, აქვს სახანია. ამიტომ იგი მხარს უჭერს საბუნებრივად თაობის ბრძოლას იუნის უნი-მოდ სისი წინააღმდეგ და მოკვებს ერთი პლაკატი ტექსტით: „მოსი დღემდინად, წადით სიკეთესი“! წინააღმდეგ ვილაშის ნაბიჯზე მიიწვიეს, ეს წყარებუბა სტრების შემდეგ მოიწვიეს კოოპერატივის წევრებმა. არცა და ის ვინც იგი ვაგლილი, თანად ოქრობობდა და ყოველზე ამით დაგო-ბინდო სტუდენტის თავი უზამარში ეცინა. იმ დღის, როცა ამერიკელი ვერ კიდევ მოქმედებდა შრალი-კანინი და აგრადილი იყო ყველაგვარი აღკო-ნური სასწილე, ვილაშის მოხდა ვახსის და ღვი-ნის, ქვეყანაში, სადაც შესანიშნავი დღისი დავეენ-ბის ენარცი ჰქონდა და კარგი მოზარბი იყოღ-ბენენ.

ქართული კერებში ვილაშის აღდგომის პირველ ირეაგებ, იგი დაწერალებით ვაღმეგვებს ქართუ-ლი ოთხი წინის გამოცემის წესს. ეს იგი ვე-მარტად შესანიშნავი ბურა, — წერს იგი: ავტო-რი ხიბებას ახას ქართულ მზარებლებს, რომ-ლებზეც არაფერებრივად ვაგვირულა მოზარბეს ბატონის კრებები. აგრ მოგვანება როგორც წინა-ის, შეგახებულ უცნაური ხალხით (როგორც ჩანს, ავტორი ვაგლიშობს ჩინობას ქინეთ). მერე სტუდენტს პირდაპირ ჰქვამდა მოიგებს ბატონის მოხარული ბოძი, ამის შემდეგ იუ შეზარბი უბედობი ვაგვიმხიბნდნენ. ამასთან დაწერა მისი პეტრო ახალი ფორმა წინაზე კიდევ უფრო შეე-გარჩი ხანდა.

მაგრამ ვახს-მის ვარა, ვილაშის მოზობილავს ქართული კუბების ძვირის საძიკლები — ცუ-ხილავი ვაგლიშობს და დღემდე სტუდენტს, რომ-ლებიც შრომობური ჟეჟენის უსაზღვრი სიყვარულს ვამახატავდნენ.

ის სიმღერები ვილაშისთვის თითქმის ერი-

წინაში მოხდის ბუნების ერთი აუწყრელი სურა-ზეს. იგი მოფიქრებულია აღზნის ვეისი სტრუქ-ტურა, მწვენი ვენახებითა და ხოდადებით, რომ-ლებზეც ზვიად ვაგლიშობურნი კიდევაც მწვერუდებზედ იმყოფებოდნენ მანც მას ენა უწყრად-ღებულ ურდობას სტუდენტს. ეს საბოლოო-ეო ვმგვირუნისა ვეწილე ქვეაშენს წინის, რომ-ელიც იმ მას წინააღმდეგ, როგორც ცინობისა, უნი-დრომი იგი ვატი-ერთი პირველი ინგლისედავანი, რომელიც ვაგლიშობურად მიიქო ვილა ქართულ კუბების შემსახელებს. მის მიერ აღწერილმა და 1888 წელს გამოცემულმა საქართველოს მოგა-ზრობამ ინგლისელ მკითხველს მოიხსი დიდი ინ-ტერესი გამოიწვია.

უბრძობის სისენება ვიანერტრებს, რომ ვილაში-ში დაიბრუნებულ მასლებს საქართველოს შესახებ თავის წინაში იგი პირდაპირ მოითხოვს, რომ წაყოლები აქვს წინების საქართველოს ისტო-რიკაზე, მან კარავა იესი, ის არადაინაერტი პირ-ვაშია, რომლებიც ვაგლიშობს ჩვენს ქვეყანა-ში სადასახებებოა შემოსილენი ჩინის. დასმარბო-ბა „ღიდი არბივი მისაგლეჯი წყარუდებენ ხოლ-მე აქ წინის ველში. ისინი შეაღებენ და ანერად-ღენ, ძარკულები და ტიბებოდნენ ყველაფერს, მაგრამ ამ მოზობილავს ქვეყნის სილამაზის მიანი ვარაგვის უსაზღვრებენ“. ეს საბოლოო წარსული აღებულ მალე შეიძებ არან ამაზრული. ვაგლ-მეხულ ბრილობებზე მოიგებობს ავტორს ქარვე-ლის ტანსაცმელი, დაშვებუნი ველზე შე-მორბენულა ხანკალი. იგი უწყრადღებს აქვეს იმას, რომ ქართული მისსელები ვაგლიშობ-სიეს სწავლა დღეს: „გაგზარდა“, „გაგზარდა-კოს“. ვილაშის ეს სტუდენტი ღაღინარი ასობით მოკვებს, თანაც არცთუ მარცხდამივი უხსნდა, მაგრამ მათ მშენებლობას სწორავ თარგის ინ-გლისურ ენაზე.

ნახაზი რადიკალისა

ღიდაობა, ზემოთ მოგვანილი მავა-ლითხე ახს უნდა შესწორდეს 1. „ი-ბლოგარადა“ რბრბირი დაბეჭდე-ლია; 2. „ბლოგარადა“ ვაწყრადღებ-ში დაბეჭდილია; 3. ავტორმა „ერთი წინისის ვაში“ სტატიაში დაახაზო-ვა 4. „თბილისის სინგლის შემდეგ“ რბრბირი რედაქციამ ვაშაქვეყნა; 5. „მოსი წარწერა“ მოთარბობის ვი-ვაგლიშობა მჭერნებობის; 6. „უღამობის ნაილას“ ვაშაქვეყნა თილოკავური მზარბის ვაშაქვეყნა რუსულად; 7. „ლიტერატურულ კულდერა“ ვა-წყრადღებულ წარსილდენილია; 8. „დაწყრადღებულ მიდენ“ სტატიაში შე-დგენილი ვაშაქვეყნა სიმარტლეს შე-დგენილი და მისი.

„იუ დამიწებებენ“ შეიძენ. დაწყრე-ბი დაწერებენ და რა ვაწილას ძა-ლა ავტორის ნახვს და სტუდენტს ქართულ წიწვისაში რომ ძალა დად-გეს ცხადი ბუნებრივი ქართული სინგლის სწორი ხაზი ვაშაქვეყნა, რაც შეიძენს სწორი ხაზი ვაშაქვეყნა. ზემოთ რედაქციის შემდეგ მიხე-ვაში, თუ როგორც ქართული არის ვაშაქვეყნალები უყარსენად არის კომისია რბრბირის დღემდელ ამხე-ბა, რომლებიც „სიხოუ-4“-ისა და „სიხოუ-5“-ის კრების ვარაგულ მი-ქმედებანას არს დავაწყრადღებულ. მავალითხე ვაშაქვეყნა: 1. დღეს

დღემდელის ბლოგარადა თანაგზა-ვარის ორბრბირე ვაგლიშობა კომისი-ის ხიბადღებ „სიხოუ-4“-ს ამ მავა-ლითხე „სიხოუ-4“ სკუთარი ხანე-ლია, რომლებიც ხაზგარეშე ხსოვა-ვიდ ხანდა „სიხოუ-4“-ს. ორივე სხე-ლი სახელობითია დასწილ, ამი-ტომ წუნის დღებია ან შეიძენება. სტუდენტს კარავ შეწყობება ორი-ბანეთიან.

მაგრამ საქარისის სხვა ბრუნვე-ლი ვაგლიშობა, რომ თავი იმისი ერი-ვაგარის სინგლები:

1. 14 ოაგარის 15 ნახობისთვის ხი-მადღეს „სიხოუ-4“-ის სანქტი შე-მოფრინა დღემდელს; აქ ორივე ხი-ხელი მოხარობითია დასწილ და ურავდა ნაქვითა არ არის, მაგრამ ხი არ აქრებენ, რომ სტუდენტს ვა-დგებია და ვიჯთა: „სიხოუ-4“ ხიმაღლად სანქტი შემოფრინა დე-დამწიქს — იუ შეგინა, აქრებეს.
2. კომისიური ხიმაღლდის „სი-ხოუ-4“-ის ბარბის სტუდენტს. აქ ნა-თხიხობითა ბრუნვის ფორმისთან ვაგლიშობა და ცუდად არ არის ნა-თქვამა, მაგრამ ხი არბი აქრებენ, რომ ახს ვაშაქვეყნა სტუდენტს: კო-მისიური „სიხოუ-4“ ხიმაღლდის ბარ-ბის სტუდენტს.
3. კომისიური ხიმაღლდ „სიხოუ-4“-ის დამწარბებელი ხიმაღლი ორ-

ბრბირე რადიკალური. აქ არის „თან“-დაწილად მიცემის ფორმა; თუ ვაგლიშობა „სიხოუ-4“-ს, წინა-დადეს აქვს ხაზი მიღებს: კომისიური „სიხოუ-4“ ხიმაღლად დამწარბე-ლია ხიმაღლი ორბრბირე რადიკალ-ური (შემდეგია ახე: „სიხოუ-4“ კომისიური ხიმაღლდის და შემე-გობი).

6. ხიმაღლდ „სიხოუ-4“-ში მოა-გრადეს მუშობის ფრტის პირველ დღეს მუშობით. აქ არის ში-და-რთული მიცემის. სტუდენტს ვაგლი-შობს შემსახელებს წინააღმდეგ ახეის იქნება: 6. ხიმაღლდში მოა-გრადეს მუშობის ფრტის პირველ დღეს მუშობით.

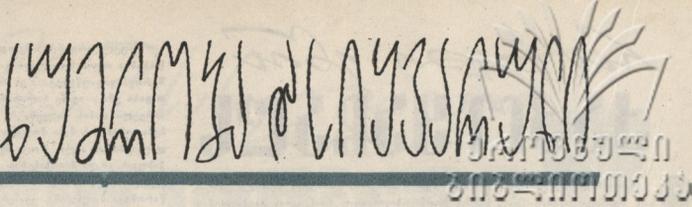
6. კომისიური ხიმაღლდის „სიხოუ-4“-დან დღემდელს ტილოგადე-ღების მორავი სხანის დროს. აქ არის ვაშაქვეყნა ბრუნვის ფორმა (ეს ბრუნვე წარმოშობის მან-დაწილად მიქმედებითაა მოხიბდა, ოთხი-ბანად). ვაგლიშობს (შემდეგ) მი-ცემის შემდეგ: კომისიური „სიხოუ-4“ ხიმაღლდის დღემდელს ტი-ლოგადეღების მორავი სხანის დროს (შემდეგია ახე: „სიხოუ-4“ კო-მისიური ხიმაღლდის და შემდეგია).

ამასთანვე უნდა შეგინოს შე-დგენი: როცა სტუდენტი სახელი თან-სიხოვარე თავდება, მას ი მხიანი,

რომელიც სახელობის ნიშანია, წი-რადღეს ყოველთვის. მავალითხე ავილით ვაშაქვეყნა, რომლებიც ვაგლიშობა მჭერნებობა, ორივეს ვაგლიშობა „სიხოუ-4“-ისა და სტუდენტს ვაგლიშობა ვაგლიშობა; „სიხოუ-4“ ვაშაქვეყნა, „სიხოუ-4“ ვაშაქვეყნა, „სიხოუ-4“ ვაშაქვეყნა და მისი. ამის მიხედვით „სიხოუ-4“-ის უნდა წაყოფითი: „სიხოუ-4“-ის ხიმაღლდ, „სიხოუ-4“-ის ხი-მაღლდ, „სიხოუ-4“-ის ხიმაღლდ, „სიხოუ-4“-ის ხიმაღლდ.

ახეისი წიწვის რომ ბუნებრივი ურ-ვა-დაწყრებულ მოგვანილი ტაბის კონსტრუქციები ხან-თიხი ხის განხაზობაში, მეთხობის უყრი ის შეიძენა ქართული რის ბუნებრივი სინგლურ წიწვის, რომ აქვს ხი-ბრბილული შეუფრბობის სწორად დაუღებდა ბურაში.

შეიძლება კიდევ ბევრი რამ იქნას დღემდელად სალიტერატურო ქარ-თული საქართველოს სახეობებზე, მაგრამ ამჟამად ეს ვაშაქვეყნა. ყოვე-ლი შემსახელებლის მეთხობის ურავრე, წაიხიბოს (თუ არ წიწვის-თახს) ჩვენი წარსული „ერთი სიხოუ-4“-ის ხიმაღლდის ვაში, რომელიც „ლიტერატურული საქართველოს“ 1986 წლის 15 ნომბრის ნომბრის დაბეჭდილი.

ბოლრა შეხვედრა

ბო ლ ბ რ ბ ა

ლექია ვიცდებოდა. აუღტორიანი ვიყავი და ღრის მოსაკლავად აიხვეწა თუშუქაცყვის ვიცინებდი. უცრად რაღაც ამბობდალი არი დამეხდა და ჩვენი კურსის უკვლავ უღამავად გოგოს ვაგინადღმდე. მერე კაიდრანე ავიდი, სიჩუმი მოვიტოვი და უკვლად რომ განსვლა, სტრიალული სახით ვანაცხადე: რას მქვია სიყვარული დაშალული, ვისც ვინ უყვარა, ავგეს და ვაყვარად აღიარებ-მქვით.

ვაკო-ბუქმემა ტრამანის დამიბო ვადავლები, მერე ჩაიხიზნები, ჩაყატყის და ჩემი ხუნრობა მარად სუბრანოში ვადავებს. — რა დადამიბო და მე ვაგა მიყარა, ხარაჩე — წაიბიბოდა უცეს ჩემმა ვარობიბიბულმა გოგომ და ონავადეს არ ვადავებია.

— მიუღლოცი მივარისა, მიუღლოცი... — ონავადა ტრამანე მოელა კურსმა, მერე მივტანენ „შუგარებულს“, ჩაყატყის ხელი, მიყავს ვაგამთან და მიხვებს ვაგარე. — ბაჩეს ვაგარე ახლავ დაქვითი! — შესძახა ტრამა.

— მივდილი მე ვიქნები! — თქვა უკვლავ ჩაბუტურებულმა და ბაქვა ქაბუქმა, გამოყვარებით „ოფიციალს“ რომ ვადავდა.

ხელისმოქმედების მსურველი ზღოში ვამონდა ვაგოგამა ქალადებებს ვარგვინება ვაბ-უხვის ვაბოვალმა ქალებმა ბუბუბუნი წაიბეს და „ნუფ-ღლოცობა“ ვადავს. მიქმემა კომისიტრები აღვმარე, ხელიბიბო ვადავარეხილი და „დაქორწინებულ“ შუაში ვადავარი. მერე „შეღვალა“ რაღაც წაიბუბუბა, ნინუ-ღლოცობა ბუბუბუნი შევალს და... ახლა კონის დრო დადგაო, შეასხვინე „ხელისმოქმედება“.

წამით ღმუღით ჩაივარდა.

— მე, მიდი, რაღაც უფურებს — წარტრა მუღღუენი „ოფიციალს“ ვაგამ.

„ნუფს“ თავი მტრებში ჩაუვარდა, „ღლოცობა“ ვერც შევსდა. ისევ მივარისამ იმარტრა, „ნუფსის“ უცრად ვადავარა, „ნუფსე“ აკიცა, და მისმალა ვადავსისა. ამას ისეთი ტრობიბობა ხარხარი და ვიბე-ხივად მოკვდა, მეზობელი აუღტორიბად ლეტორმა კაცი გამოვანა, იუტეო, ხელი ვაგვუბობო.

ვაგა შორეული სოფლიდან იყო. ლეტციბუზ ისეთი ტალავარიც ცხადებოდა, თითქოს ნინდორ-ბო უნდა წაბუბოლი და აქ შეიხვევითი მობოვლა. მიპყვებულები და შეუფურებოლები ტანაცხული რომ იცხა, ეს კიდევ არაფერი. ხშირად წვეთის ვანარ-სვავა და ომის შეტევაზე ვაგვანდობო, ანაც უნდა ვადავს მივსვებოდა მოყვებითი მუღამ დაღვლანდებოლი თვალბიბო იუტეობოდა. აუღტორი-ანი უნებლ შევივივადო, ბოლო მერსზე დაქვ-ბიბო და იყო ვაბუბუბული, თუ არაფერი ჰყოზავდა, კინებდა არ ამოიღებდა. შემიბიბოდა და თანამტრანისი სიკაროდა არც ჰყვდა ვანა.

მოვარისამ თავისი „სუყავალო“ რომ ვადავდუნა, ზოგჯერგამა ისე დაქვს თვალბი, თითქოს თავისი იმპერატორს ჰპირებოდა ხედივარი. ვაგა კი უკვლავ და ვერსოვლად ვადავარა. ვაგო რომ მიუყვარეს და სიკლ-ხაბარითი ვაგვრდი და-უხვის, ვიფურენ სუბრანოში ფესს ვაგვარებს,

ვაგარბება და ამ მხიარულების უსამოვინება მო-ყვება-მეთქი. ტრუდალ ვეზიბობდა. ვაგა წელში ვაწარდა და „ღლოცობას“ ისეთი ვანარწინებელი თავალი ვადავებდა, თითქოს თავის დედ და მოს-წველა ამ წუთის მოლოინით ცრუბობოდა. მუ-ღამ წარბეჭარული სახე უცრადა ღიბობა სრუ-ღად შეუცალა, უყარება და მოქცურული ქბუ-კი საწლოინა და მიწოდაველი ვაგამ. „დაქორწი-ლო“ ცტრმინის დროს ისე ეტარა თავი, თითქოს ასეთი სუბრანისა მისი ვამოვინოდა ვოცდებოდა. ოღონდ საქმე კონსავე რომ მივდა, მაშინ ისე და-რჩებოდა და სახეზე ცეცხლის ალბურა შემივინო.

— ვაგას „ქორწილის“ შედეგ რაღაც სულდგ ვა-დახალხლებსა და ვარცერულ ცეცხლებს ვანჩენ-და. ტანაცხული იყავი ევედი, მაგამ უდრო შუგო-ტაბედალ-შეღამაბუბული მოდიდა. შარვალი ისე ვადავებოდა მოუხანა, ოფტრებდა უკვლავ დი-ლით აუთიბოდა. ხვების არ ვიცა და მე კი მიხვ-ებდ მისი ხუნრობის ახადღლოცობას! სოფლი, წა-მოყვინებულები მიქმემა შარვალს ღიბის წინ ლე-ბის ქვეშ ვაგარწინებოდი ხოლმე, მერე ზედ და-ვიწინებოდი და დღით „ვაუთიბობელ“ ვაგამ-ბოდა.

ჩვენი ტრის ცხოვრება ჩვეულებრივ ვადავებოდა. „ქორწილის“ ხუნრობის აღარცის იხს-ენებდა, „ნუფსე“ თითქოს თანდათან მივიწვინა. მაგ-რამ ერთ დღეს მოხდა ისე, რომ ვაგა ხარაჭოდ ტრო-ბაშალ უკვლავ სოფელს ამალდა.

იმ დღეს უმალესი მამოტრატის ღმთავა ვაგვინ-და. ლეტორია ხშირად ვადავებსა ონავად ვე-მიწვინებდა. მაშინ კი შემოსვლისთანავე მერსებს ჩა-მოვარა: რვეულები მიხვევითი.

ვერ აღვხვდნითაო, წაშობიბეს აქეო-ჩიდან. მართლაც უნაგვი ამოცანები იყო, მიდილი ზაღვ ვეწვინა და ვერაფერი ვერ ვაგვინა.

ლეტორმა აუღტორიას დაკვირვებით ვადავებ-ვადავებოდა და შუბრა ხელი ბოლო მერსზე შეაქარა.

— ის ამონიბოდა, ე, თვალთ იატაკისკენ რომ ვა-ურბის, თითქოს რაღაც დაქვარავიო, — ავადებო-ღად ვეღ ლეტორმა და ვაგაცეცხ ხელი ვაშალა. უკვლავ იქით მივბეჭდე, აიღავ-ალავ დაშეწავი უტეხუცივ ვაგამს.

— ამონიბეს! — ისე თქვა ვაგამ, თითქოს უკვ-არისობს, ეს რა ხატობავაო.

— ამონიბეს! — გაკვირვებით შესძახა ლე-ტორმა, — ვამოღე, ამა, დაფსოთა!

— აგარ შეჭრია, — ვაგამ რვეული ვაგვინა შევატედა. დაფსიბას ვაგვლა უტეხუცივბოდა.

— ვამოღე, ვამოღე, ჩვენს ვაგაცეცხზე როგორ ამონიბეს! — ისეთი შეუთვლი მითი უნობა ლე-ტორმა, ვაგამ შეტასუბუნა ეღარა შეჭარა. დაფს-იბას არვეული ნაიჭით მიფარებდა და ცარე აიღო.

ვაგასთვის არასდროს მოგვეხინა და უკვლავ-სუსული ვიყავით, ვაგანტრეტესხდა როგორ ფესს ვამონიბდა. ვერ კი ცოცხა დახენეღად დაიწყო, მაგამ ხელ მალე ლავა კალამობი, არაფერულებ-რივი ცოდნა და ლოკატური აზროვნების უნარი და-მომაგვინა.

— ბაგის, ეს ყოფილა რაც ყოფილა! — ვაგოც-ნა ლეტორმა, — მე ვერიბებოდა, მაინც უტე-ო-

სავით ზის და დავალებები რომ მოვსოვო, ვი-ოთ სულ დავრბობ და სადაღად მოვიდა, ისევ იქ ვაგავიცი-მეთქი.

ვაგას ლეტციის დამთავრებისთანავე ვარს შუგო-ვეტრატე. ვანსაკვირვებით ვივარისა დახმტრებდა. მოუღდა ვვერდით, ხაზინა რვეული ვამოლოდა და ერთი უკვლავ მწელი ამოცანა თავიდან ბოლო-მდე ახსნივობდა. იგი ვაგასთან შედგედა ხშირად შე-ცდენებოდა.

იმ ეტარში სახატობო ბიურის თათინობა, წა-კორწინება ნანსახად ეტსურება მოუწევით. ვერ აუღტორიანა ხი ვიყავი და ავტოლუსში სულ ვადავარივით, მივდივოდი და შაა და ბარი მიკვ-ჩინდა. ოღონდ ეს იყო, ვაგა ვერ ავიყოლოდა და საერთო ურრუბულში ვერ ჩავბოთი. იქნა სარკველ-თან თავისივით და სახმეარტულები ვარე იუ-ტრებოდა, ჩვენი სიყვარულის თითქოს არც ცნო-ბოდა. მაგამ ქუთისა რომ ვავიცილოდი და რაგა-ღმუნების სხვა შევავით, ვაგა უცემდ ვამოცუ-ბოდა, თვალბი აუნაბეჭდებოდა. რაც უფრო იქით და იქით მივდივოდი, ყოფილა „ნუფსე“ ბიბად და შეტად იღვალა, საგარწინის მიუგვერად ცეშ-ტავა, რასი სანახებს ისეთი სახით ვანსაკვირ-ობდა, თითქოს ერთდროულად მსოფლიოს შეღვევა საო-ცრებსა შეუტრებოდა.

ნიკორწინის ტკაირი რომ დამავიჯალერით, მუცე უტეხ ხუნრობა იყო დასული. ეტარებო-და, უკვლავ ავტობუსს მივსვრით და ჩვენ ჩვენი აფგალი დავიტრინე. ვაგა კი არ ვეღობა, შუფერ-მისი იღვა და რაღაც ეტსურებოდა.

ნიკორწინებს კარგა მანდელი ვამოვსოდილი და მაშინდა მიხვდა, სხვა ვაგა მივდივობო.

— შენ, ჰეი, ძიპო, მხარა ბოი არ ვეწევა? — ვაგასხელ შოფრის.

— შოფრისა იცის თავისი საქმე! — თქვა ვაგამ მძიმე-მძიმედ და ეტსურებოდა ვაგამს.

— აქი მოკლ ვაშა, ნუ გვეწინო, არ დაქვარ-ვალა! — მისახალხლო შოფრისა.

უცრად მაქანამ ვაგარე ვიბად ვადავუთი და ორბობეს დაიწყო.

— ვაგე, შოფრე, დაევი! — კიდევ ვადავსის-სა მთვარისად მაგანავს ვადავ.

— ამა, ჩავიდე, ამაღალ ჩემი ტეფურები ხარო!

ვანაცხად ვაგამ და ჩანახალდედ შეურბადა.

უკვლავ მაქანამ ვაგარე. კაცსეულობა არ ვი-ცილობ, ეს იყო ბურკა, იყო გულში სინანულ-და. ვამოცანა თითქოს ნურაფელი ვადავდა ვწაწლობოდი და ერთბოდად ვაგამ ეღლოვარო ამხანაგს ვეღობი ჩანხვებს, მისი ვინაობისა და ხეშაობის ვაგვას...

— რავეული ხარ შენ, ბოზო! — ვაგვსურა მთვარ-ისა.

— რავეული ვარ, კვე შენი ქირამე! — ვაგოცნა ვაგამ და მის ვაგაცოდნა.

ეს იყო ავტობუსიდან ჩამოვლადი, დახალი სიკვითარი ვაგალი და უკვლავ წელშიმოხრილი, თან-საგვითი თიგარწინობის ბერკაცი ვამოვიდა, ვა-ღუნობა ხელი მიიტანა და ეტარისა ვაკვირებოდა იუტეობოდა. ვაგა ორივედ ჩაიხიზნა რომ მიუ-სვლავ, მოხუცმა ერთი რაღაც ვაგაცხებდა ამოა-ჩივლა; ხელბიბო ვაშალა და ქაბაცს უკვლავ ჩამოვი-ცა.

ჩვენი სხეულები

კრამდობაში

„გათენების წი“ — ასე უწოდებდა პოლიკარე კაკაბაძის ერთ-ერთ პიესას. იგი ზუსტად ამ ნახევარი საუკუნის წინათ დაწერა. მისი ავტორი მაშინ იყო წლის პიტიკი იყო. პიესა გამოირჩეოდა ფიქროს სტილი, სევდიანი იტირაციებით, ღირსიზმით, გმირების ღრმა ფსიქოლოგიური განსვლბით. ამას მოჰყვა მისივე „აქველი დადგენა“ და „სანი ასლი“.

ამ პიესებმა გაუძღეს დროის გამოცდას. ისინი ახლებურად მდგრად დღეს და არ შეიძლება მათ განსაკუთრებულ თეატრალური ინტერესს და გამოვიჩინო. თანამედროვე დასრულებული შეინიშნება პიესების წერის ის „ახლებური მანერა“, რომელსაც კაკაბაძე მიმართავდა ამ ნახევარი საუკუნის წინ.

საკითხი გენება არ მართკ პიესების სტრუქტურულ მხარეს, არამედ სტლის შინაგან განწყობილბას, გმირთა ფსიქიკურ წყობას.

ჩვენ არ უნდა შევივიწინო კაკაბაძის ამ პიესების ერთგვარმა სტრუქტურამ ხასიათს. დღნამოცა ამ გმირის სტლია, იგი დანაწილდა ღრმა განსვლბითა და დასაბული აზროვნებით.

ნიუანსებით, ფიქრით და შეტყუებით პიესების არის დასაბული სტრუქტურების შორის ჩამომდგარი დიფერენცია.

ამ დიფერენცია სტენური განსა — ყველაზე დიდი ისტატიკობაა.

კაკაბაძის ამ პიესების გმირები ერთნაირად ბოროტი სტლის შემართობას, მაგრამ მათი არ ნებდებიან მას და ბოლოს ადამიანური საწყისი იმარჯვებს ბოროტზე. სტილითა და პიროვნებით ამ ქილიში მოხერხება კაკაბაძის გმირთა სტილითა და ჰიდა, იგივე კონფლიქტურ კუქნის მათ სასიცოცხლო ელემენტს, დამუხტული ძალები წარმოქმნის ახალ ენერჯის.

„ჩვენ დაქვეითი ძველ დადგეს და გააიზოვეთ გზას თავისუფლებასკენ“, ამბობს „აქველი დადგენა“ გმირი და ჩვენ გვდავთ, რომ იგი მართლაც თავისუფლება ბუნელი ინსტინქტებისაკენ და გზას უხსნის სიკეთეს.

წინლისა და ნათლის ქილიდი სულ სხვა ასექტიით არის დანახული პიესაში „გათენების წი“. ეს არის პირველი შროფლითი იმის ჩარისკაციის ტრაველიული აღსარება, მისი სტილითი დრტიკენა და ტრაველიული, გამოწვეული ბრძოლის მიზნის შეუცნობლობით.

„...მოს, სადღე ბრძოლის ველზე მძიმედ დატოვნი წეის ქართული ჩარისკაცი და აგრნდება შიმშილისაკენ სუბსილიდი შეილები, აგრნდება საყვარელი მუველზე, რომელიც ამოიდ ცილიობს პატიოსანი გზით არჩინის იჯახი.

დასრულებული ასოციაციები, კომპარული ფიქრები და წარსული ცხოვრების სურათები აქ ისევე ემოციურად და მძაფრია, როგორც სიხისაკენ ვინაველი ჩარისკაციის განსვლბები.

სხნის გზას ეძებდა ქართველი გლეხკაცი, მაგრამ იმპერიალისტი იმის მსგებრელი გახდა.

პიესა იწყება სსრტი და ლკინოური დილოგებით. ჩვენს წინაშე სასყვილილი დატოვნი წეის და სსრტირად სამყაროდას რეაგირე სინაფილის ხედავს ერთნაირი იტება ფიქრით და სინაფილიც, სიძობრად ირევა მის სტლი აველიადრე, არის ტრაველიული ატვირ და გიორება. სტილისთი პირასა მისული ეგერია და ეს წუთებით საყვარელი ტრაველიული მიიჩვენებია.

ეს არის მთელი სამყარო, მძიმე და უსხარულეს სამყარო, რომელიც ჩარისკაციის სტლი შეტოვნი და აველიადრე განსვლბებშია. სასყვილილი ავიწინო წიწ თითქმის გვესწის დასრულებული გამოჩენული სიკვებები რა უნდა ქართველი ჩარისკაცი და ბრძოლის იტება? ვისთვის იბრძვი? რატომ მოსწყვიტის იგი იჯახს? რატომ კვდება ასე უბრალოდ ის კვიშე?

პირველსავე სურათში გამოიგონებულად ვერის ჩარისკაცი ხნა: „დატოვი ვარ და მინიკ გლეჯვენ“. მას თითქმის ხშირით დასტოვობა რაღაც დემონური სტილი. „გთვრება ბრძოლა“, ჩასძახის ხნა, იგი აერთობს მის სტლს და წარბიერად აფხილბება ჩარისკაციის გონებას. მაგრამ იგი მალე ისევე გადასწყვება სინაფილეს სამყაროში, ისევე ამოტირებულბანი ქვეყნობებითი განსვლბები.

ახლა უკვე სულ სხვა სურათი ეხატება. მას ექვევდება ის ბიროტიკი კაცი, რომელიც მისი სტილითი ამბავს აფრუხებს ცოლ-შვილს. მერე იწყება გლეჯი, იბრძობა და შიმშილი. ეს ექსპრესიული დასრულებანი სინაფილეს ქალი. ეს მისი ცოლია. მათ შორის იბრძობადას დრამატული დილოგი. ახლავდება ჩარისკაცი უკუდრტიკული შეტყუებით იმისგან განსაკუთრებული შევილის აღსარებას. ამ ტრაველიული სურათში შევილის სათნობების და იგი ანგლიროს ხშირ ჩასრტიკულბებს ანდრიათს: „სულ მუხტივირ ველები და მოინებ ფრადი ყველაზემ“. ყველაზემ ველები მე ვეძებენ ნაწს, რათა მომეგრევიბა შენთვის წყალი“.

სათნობის დასა და ჩარისკაციის შორის იბრძობება დილოგი:

სათნობის და — მტერმა უნა დაიბია...
 მალე მამული რაზმი მოვას... შემომხედეს... ყოილად

იყავ... სანდრია თვალს ახელს, უტყვირის, მერე ირაველიც იხედება).
 სათნობის და — მტერს უნა დასაბევიწეს...
 ანდრია — კარგია. სესია წავიდა...
 სათნობის და — ის ჩარისკაცი?
 ანდრია — პო...
 სათნობის და — აი, ინათებს... (იხედება მალე) მოვა მამული რაზმი... და შენც ვადავიყვანებ, ის, სადაც სესიაა.
 ანდრია — ეს კარგია.
 სათნობის და — მერე საშობლის ნახავ.
 ანდრია — ჩემი საშობლო ძლიერ თბილი და ლამაზია!
 სათნობის და — ნახავ!
 საშობლოს ბილბას მონარტიკული ჩარისკაცი ტრიალი მიწარმოწი წეის, ახლოვდება განილიად. ბრძოლის ხშირტიკი მიწელება. მაგრამ ისევე მძიმე და უცნურტიკი გამოჩენბანი აწვალბება ჩარისკაციის სტლს. ჭერ გამოჩენბება უღრანი ტეხ, სათყვიანი უხმობენ მას. მერე მას სკვლის უკუწეითი გფრიაბი. ამ ვეირაბობას, როგორც სტლითამუხთაი, იგი დგას ვილბე მობეტი და სინფილესაკენ ხმობის ანდრიათს. იგი არ ნებდება და სთბოს მასხუბი გასცეს მის კიბებებს. „მე ვეკითხები — რა საჭირო იყო ტრაველი, ტრიალი, სტიკულზე, ასე უცნურტიკი რომ არის. მთელი ქვეყნის სტილი არ ღრს ერთი უბედური სტლის ქეთიანად. თავი ასწერე მიპასუხე... რა საჭირო იყო...“ შენ სტილისთი ვარს აღვბ და იყო... მომყვი რა საჭირო იყო ის ფიქრები, ცრემლი, ის დღები, დღებები?!

ამ ბილბებში ჩანს ადამიანის არსებობის მიზნის, მისი ბრძოლის, მისი ცხოვრების არის ძიება, და აველიადრე ეს სასყვილილი დატოვნი წეის ჩარისკაციის შინაგანი მიწილიყოცა. ამ ერთი გაბმული მოთქმასა სტილისთი ამოთბება, მაგრამ ამ სტილისთურ მსოფლმშენებლის თითქმის გადსაბლბეს სტილისთის ქანასლი ალა, სტიკულეს იბრძობს და სტილიად ახალ სურათებს წარმოვლბებს ჩარისკაციის თვარწინ. ამ სურათებს ახალი სურთქვა და ახალი განწყობა მოჰყვება და ბოლის, ფიქრებს, როგორც მიჩვენება, შევილის ჩარისკაციის მუველზე, მაგრამ ასე ისეთი, როგორც ეს წინა სურათებში იყო. იგი ახლა სტიკულესი საყვარელი და ლამაზი, ახალგაზრდა და სამი შვილის დღეა. „მე ძლიერ მხარბული ვარ და წე დაძლიებენ... აუბნებენა იგი ანდრიათს, — გაზაფხული ავივადი ჩვენს ბაღში ავივლები გაფრტიკენ და ვარდნება დილის მუსე გაუძღებას ნამიანი ბეჭელები. შთაქარანი ღამებში საყვარელი სტიკულესი მუველები გალობენ ფთოლბებში, წყარობი ჩქარაობენ ფრად ქვეზე და მე ვიღობენ...“ ჩარისკაცი კვდება, მაგრამ სტიკულეს ვერტიკულბება. ამყვენი რჩებიან ყველაზემ სტიკულესი მთავრებიც დატოვნი. ცხე ისე ლამაზია, თითქმის სინფილის ამოთბება. ამ ცხე კილბან ეყვება ფიქრია, ეყვება სილამბის გენა, რომელიც ადამიანის ნათელი სტლის უკუდავებაზე დადგება.

თითქმის დანდეს კოფიხებით გაიარია, ისე ეწეება ანდრია და სტილირად ვაწყვეწილი განთილის წინ გთხოვბა სტიკულესს.

პირველი შროფლითი იმის დროს ქართველი ჩარისკაცი ბედი ამ დიდი ტვილითა და მულბარებით არის გადამოცემული. ატვირბა ყურადღების

ცენტრში დაჭრილი ვარსკაცის ხილვები დააგნა. მოგვიგებენ — ეს გმირის ქვემოთგებულ ამოტრეხებულ სურათებია და ჩვენ ამ სურათებში უნდა დავინახოთ არა მისიკა, არამედ ამ იმის უმოწინის, ვარსკაცის სვეტილის უარსობის, სულიერი რვევის განცდა, სვედა გვეყარებოდა სასლავის რვევი, ერთი სიტყვა, იმ დროის სინამდვილის რეალისტური გამოსახვა.

3. კავკასიის რამბატურული შემოქმედების აღიზნებულ პერიოდს თითქმის სრულად მიეწინააღმდეგებოდა ჩვენი თანამშრომლები და კრისტოფო მინი. ამიტომ შეეყრდნობი სავანებულ ამ პერიოდის ერთ-ერთი პიესაზე.

3. კავკასიის შემოქმედების ევროპეური უყარყვარე თემატიკაა. მას სცნავენ მართლაც რომ ზედმეტად ვართ. დაწერისთანავე ეს პიესა კიბე მარჯანიშვილის მალაიხა ხელში მოხვდა.

1928 წელს... 3. კავკასიამ პიესა დიდა რეგისონის მიტანა. მარჯანიშვილმა დასი შეკრიბა და პიესა ად. იმედიაშვილს წაუთხრა. დასტურდა პიესის სიყვანძულობა, სამარისებრი სიმრედე, ვაგრაჟევილობის ადგილობრივი სუფიზი... თითქმის-თითქმის გაცდა იმდენ ერთ-მეორისათვის დათმობიერებულა: „არ არის ეს? რა მოსწონს თქვენ ამას? კიბე რა იყო გამოქვეყნებულა ის ამდენი, რომ თანაობის უფლებები დარჩა ამ წარსულისაგანში მაინც შევსტყობთ: აბა, რას ატყობ? გამოთქვით თქვენი აზრი! — თუღბრიანობა ყველა სინამდვილე.

კიბე მარჯანიშვილი წამოიდა, ილიაში ამოიღო პიესა, შეიკრიბა ილიაში ეს პიესაგანზე პიესა და ისევე მოგვიჩვენა: „თავისუფალი ხარის მთლიანი რეგისონის წამოღება ჩვენთან“.

მას აქვე ავირ ირბიკი წელი გავიდა და „უყარყვარე თემატიკა“ კიბე ამშვენივს ქართულ სცენას. ჩვენში არ არის თეატრი, არ არის ჰაბრია სცენა ეს, რომ იგი ამ დღეებში. მერედა რამდენი სინამდვილე, რამდენი შემოქმედებითი წარმადება მოუტანა მას ქართულ თეატრს. პიესის არა მარტო არა მარტო ერთი, არამედ მთელი ასახული მოქმედი პიესები, რომლებიც ენათსავსებამ ამ ქართულ ზაპრების ხალხურ სახეებს (უნანავი ჩნებები).

უყარყვარე თემატიკა „უყარყვარე თემატიკა“ მარჯანიშვილს სურვილი „უყარყვარე თემატიკა“ დღედა, აქ ძლიერდა და განსაღ შემოქმედებით იმპულსებს აღძრავდა კავკასიის პიესა ქართულ თეატრში.

უყარყვარე ბრძნული ქართული თეოლოგიად წარმოიქმნა ნიდახი, ხალხის გულდას დაზადა იგი და მერე ხალხსვე დაუბრუნდა. უყარყვარე წარმოიქმნა კონტრასტულმა ენობაში. ავირ თანხის დროის პირობაში, იმ ვარდამავალი ეპიკოს პირობაში, როცა აწიწულ-დაწიწული ცხოვრების ფორმე ასეთ ადამიანს შეეძლო დროებით გაეტანა უღონო.

3. კავკასიამ დაღობის ბრწყინებულ ისტორია, მას დიდებულად იცის ხასიათის შექმნის მთელი სიამაღებულა. მწერალმა „უყარყვარე თემატიკაში“ მიაღწია კომედიური სიტუაციების და ურთიერთობების სრულად აღხურვას ხალხურებას. იგი არ ჰკავის არც გიორგი ერისთავის გიორგის დრამატურების და არც დავით კლდიაშვილის წერის მანერას, რომელიც ესოდენ განსაკუთრებით დგამს ქართულ დრამატურიაში.

მაგრამ კავკასიის დრამებში არის ბაიბე საგრიო დავით კლდიაშვილის პიესებთან. მისი მწერასა, ეს დრამები აქტიურული შესრულების განსაკუთრებული მანერის მითითებები.

3. კავკასიის დრამატურების თემა მუდამ განრდებულის ურთიერთობა დიდი პოლიტიკური და სოციალური მტერბი არის ის „შინაგანი წყარო“, რომელიც ახალ მხატვარულ სინამდვილედ იცეკვა ხილვით მწერლის ხელში.

„უყარყვარე თემატიკა“ და „კომედიების ქორ

წინება“ თეატრების თემატიკის განხურვად ცნებებდა იქცა: სადაც ასხენებენ „უყარყვარეს“, იქ უსათრეოდ აკლავებენ ქორწინებას“ განხილვები.

და ამას აქვს თავისი ლოკა: ვადახელებ ჩვენი თეატრების რეპერტუარს და დინამიკა; რომ სადაც ერთი დადგენილა, იგი მუდამ მას შორეოდ თან მოჰყვება.

უნანავის უყარყვარე და შეგვიძლიის ხარბიონი კლასიკურ სახეებზე შევიხედო ქართული თეატრის ისტორიაში. მათი ხალხის აქტიურული ტალანტის სრული მართლაც მისწერება იგი ეს სახეები.

მაგრამ ყველა ძლიერი ნიჭი უარყვარე თემატიკაზე და თეოლოგიადამ ამ მსახიობებზე ისე დახატეს სხენებულ ზერსონაგებო, რომ შემდეგ ძნელი გადგა სხვაგვარი განსაზღვრება აქტიურულ მწერებლებს უყარყვარე განმარტებით დღობა! მაგრამ ვის არ აწუხებს ამ მწერებლების დაპყრობის ენობა?

3. კავკასიის არც ერთ სხვა პიესას არ განვიღობა ისე რაოდელ ვეულებო, როგორც ეს განვიღობა „სახებრის მშობლა“ ანუ „დავით მტერბი“. იგი იწერებოდა დღეებში, გზადაგზა სწორდებოდა, იცხებოდა ახალი დღეებში.

ყოველ ახალ ვარიანტში უფრო და უფრო სავარდნი ხდებოდა ლაქონერობა და დროის გამჭვირვალა. სისადავე და სიღრმე; ისტორიული კუჭმარტება და სიმბრძნე იგი პიესის საფუძვლი. ხოლო ყველა სიმბრძნე მუდამ თანამდებოდა.

ქართულ დრამატურიაში ამ პიესას ახალ აქვს ტრადიციუა მგირი არვის არც ენობა ჩვენს ისტორიაზე კომედიის შექმნა. ანგვარი თემა ირბესული მშობლა, არავინ იცის ვის თაზე ამოიბრუნა იგი ამ სიბრძნეზე ლამაზაოდ და სანროს ამბეტილი ამ პიესის პიროველი ვარიანტის წაიხიბის კიბედა: ჩვენს ვებოდავს 3. კავკასიის „სახებრის“, რადგან იგი ეყრდნობა ახალ ხატებებს და იძლევა სრულად ახალ ფორმებს. პირობებს პიესის ღრმად და პირინებულ... უნდა შევიხედოთ ვეუღა ლმუნებში, რომელიც ქართულ თეატრალურ ფორმებს ამდგენდა და საფუძვლად დავედით „სახებრისა“.

გავიდა მრავალი წელი და მარჯანიშვილის თემატიკა შესუსტდა ენობა შესაფერის „სახებრის ფორმები“; თეატრმა ბუნებრივად ვადაყვანა თანამედროვე მათემატიკა მე-14 საუკუნის საქართველოს ისტორიის სიბრძნეში. ვიხიბებოდა თუ როგორ მამავე მოკლევს გზას ლვანობით თუ როგორ განგრძობს სიღვენის დემბრებს მას სიყვარულს და ენობაში. შური და ვაგებნობა დაუფლებო ვეუვას, ირბარობა და სიბრძნე ცილორბე შეუიარაღო ცხოვრების ყოველ სფეროში. ხალხი ეყრდნობას, ეყრდნობა ვამოსავს, მისი „ბეკი და ნაღობი“ გიბრებს მოუხმობის, ხალხი გიბრებს, მისი გმირი აქ ახლოს არის, რომ იგი ცოცხლობს მის სურვილში. მოვა დრო და გამოიჩნდება. ხალხი ეს გაკვეთდა სამართლიანობისათვის ბრძოლაში.

მე-14 საუკუნის საქართველოს ვებედილი სურათი კომედიის ენობა ვადაყვარედილი და ჩოღდენ პარადიქსალად იცის უნდა ეყრდნობს ენობა ჩვენი სიტუატიკა — ეს პიესა მარცხ დიდად ბატონობილი ნაწარმობა. ავირ ამბობდა ბრძენებს: „ბატონი არიან ცხოვრების იმისათვის, რომლებიც ცილორბე ჩვენის ცხოვრების სიმბრძნის დამაღებს. ვე იმით მოხლოდა ქართულების უმეტესი სიყვარულის ვამბობა“.

3. კავკასიამ „უმეცარი სიყვარული“ დაუბრძობა ის ნაწილი სიყვარული, ქართული ხალხის სულიერი განახლებისა და მისი შინაგანი სიღობის დღეა, რომელიც დასხვავდა ბორბატებასთან შეურბედილ ბრძოლის პათოსით.

ჩვეულებრივ, როცა 3. კავკასიის დრამატურია

ზე წერენ, იწყებენ ხოლმე „უყარყვარე თემატიკა“ და ამოვირებენ „მომლოდინე ქორწინებულა“. სხვა დანარჩენს თითქმის მთლიანად ბოროტად მიხედულობს ჰიბიდურ მწერლობას. სხვანაშობის, რადგან სხვა ბიოგრაფიული ენობაში „უყარყვარე“ იგი მოქმედებს კავკასიის მწერლებს. მარჯანიშვილის თეატრის იმ დაჯანაბნის მისი ნაწილი იხანე. ჩვენ ვეკრიბოთ ამდენი ხელი შევიკრიბო „უყარყვარეს“ იგი იძლევა ახალ თეატრალურ სურათს საფუძვლად. პიესის პიროველი „ღობობა“ ბატონობს გრძელ, მაგრამ იგი სულ სხვა ვარიანტი იყო. ავირამ იგი შემდგომში საფუძვლად ვადაყვარე. ამ გზით სიღობა სხვა სიბრძნე და მასტრის მიეცა „უყარყვარეს“. პიესის მასტრის მრავალჯერადი აღმანიშნავი, გრცელა მათი სიამაღებულობა, დღობა გმირთა ენობადაღლევა და მსაფრთხა მათი საბრძოლო სულსკეთება.

პიესის მოქმედება წარმოებს XVII ს. შუა წლებში, დასაწყის ენობის ერთი საბრძოლის დღედაწყობაში, რომელსაც ავიროს პირობობის უწოდებს. ამ ქალაქში ბორბატების სიბრძნეობით დგამს ციბე. პიესა დასხვავდა სიბრძნეობით, ტრადიციული და მამობის იმდობი. ციბეში მოქმედებო მთელი საწყარო, ყოველი ადამიანის თავისუფლება იმდობა. მთელი ვეუვას სატყულობა. ცხოვრება ვეუვას არჩაბულობა... ამ მითხა ერთი ტიპობა და ენობისათვის ისინი ციბის ეკლებში მისი ხმა. ეს ხმა უყარებდა ავირს, ათასების ვეუვას თემაში და ვეუვანის ციბის ერთი აზრით იმსკავებოდა — უნდა დავხმის ციბე!

რა სიცილიერი მდგომარეობისა და ხასიათის აღმანიშნავი არ შეგებოდა ამ რატებს ამ ვეუვანობით ციბე ეკლებში ეს არის გმირთა მთელი გარდებულება — ბატონი ქალაქი ათასების ზნისა და ფიქრის ადამიანებით დასაქმებულა...

3. კავკასიამ ვეუვას მოქმედება თავისი ავილი, ვეუვას თეოლოგიად ხასიათობს, — ავილი ვართ თოღი ვეუვანობა და ერთი შინაგანი.

ტრანს ენობა ხალხის ენობაზე, იწერება ციბე, მაგრამ სისიბო მორწმუნოა მისი ეკლები. იღვლებდა გმირები, ჩოღდენდა ეკლებში ვეუვანობა, რადგან წინდა საქმე, წინდა მსახურის პათოსობა.

კლასიკური ფორმის ამ რაოდელ დამაღებულ პიესაში ქართული თეატრალის უცხო და დღევალეული ათავიერი არ არის.

ქართული სცენა, რბობავ რომ მოვაღვლა, მრავალჯერ დაბრუნდეს კავკასიის ყოველ ნაწარმიბეს.

3. კავკასიის ირბიბდათი წლის დამაღებულ შემოქმედებითა შინამდებური ახალი მხატვრული სურათი შეგებდა ქართულ დრამატურიაში. ამ ენობა ვახსიბონი მისი „სახებრე მწერლები“ და „ცილორბე“ „ღობობის მტერბი“ და „საქართველო“.

ნიჭიერი რეგისონი ყოველ მათგანში იბოვის საფუძვლად, ყოველ მათგანში დინამიკა მწერლის ხალხისა, წინდა მრავალ მოქალაქეობივი იღვლებო.

სამოღობა ვადაყვარე და ხასიათის შეგებური პოლტიკა კავკასიამ. მისთვის ეს მარტო გმირთა ფერისცვალება ჩოღი იყო; მასში მუდამ ცოცხლობდა ვადაყვარეს სიბრძნე და სულს სიყვარულს. მას თითქმის ძალის მატებად ნაწარმობა მხილვად და ბრძოლის პათოსით.

მწერალი მუდამ საბრძოლველ შემართული იღვა ჩვენი სამთავრო ენობის მალაღობა იღვლებო დასაყვარე და მას ავირ ახალი პირობა მარჯანა. მისი პიესის არც ერთი ენობა არ არის დაწმინდებული და მოქმედებს თეოლოგიად. ეს არ იბრძობს, არ მას ებრძობს, ამ დასწრებულზე პირობა მათი არსებობის აზრით; აქ იმდობა და კრისტიანობა ჩვენი აღმანიშნავი ცხოვრების ყველაღობა იღვლებო.

საიბო იმდობა

ტუის მკრელი.

ნადირობა.

მერაბ ღურგლიშვილმა ფართო საზოგადოებრიობის ყურადღება პირველად ამ ათიოდე წლის წინ მიიქცია, როცა სამხატვრო გალერეაში „მორიგ გამოფენაზე გამოიტანა კატარა სურათი „ქალაქის პეიზაჟი“ მასზე ასახული იყო ძველი თბილისის ერთი უბანი.

დაწებული იმ დროიდან, მერაბ ღურგლიშვილი ნაყოფიერ შემოქმედებით მუშაობას ეწევა: ხატავს პორტრეტებს, ნატურმორტებს და პეიზაჟებს. მისი ნამუშევრებიდან განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს პეიზაჟების მთელი სერია ქალაქის მოტივებზე და მხატვარ გურამ გელოვანის პორტრეტი. მერაბ ღურგლიშვილის ნამუშევრები დიდ მოწონებას იმსახურებენ როგორც ჩვენს რესპუბლიკაში, ისე მთელ საბჭოთა კავშირში. მხატვარი სისტემატურად მონაწილეობს სახვით

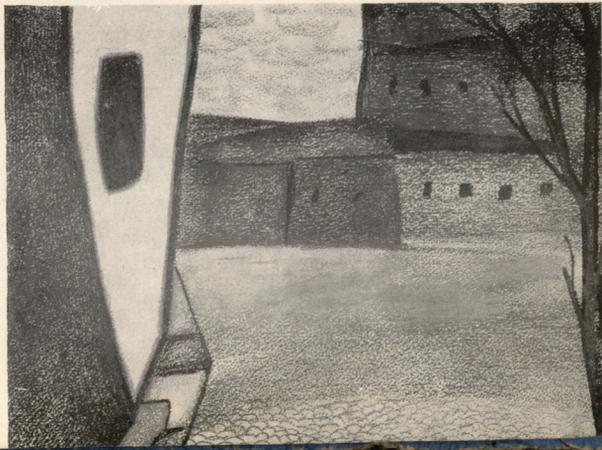

ზამთარი.

ხელოვნების გამოფენებზე. აქ ჩვენ ვაქვეყნებთ მხატვრის ნამუშევრებს, რომლებიც ექსპონირებული იყო საქართველოს ახალგაზრდა მხატვართა გამოფენაზე: ამ ნაწარმოებებმა მალაღი შეფასება დაიმსახურეს.

მერაბ ღურგლიშვილი

ქალაქის პეიზაჟი.

ნატურმოტი.

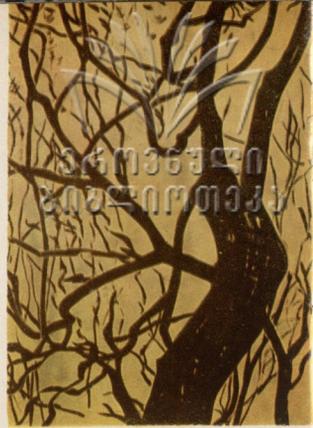

ნატურმოტი.

წითელი მთები.

მუხა.

ნატურმოტი.

ნავსაუდელი.

დანარჩენი ბუიის ფორმებზე თქვენ...

ვაჟი თქვა: — ვაჟი ვარ, ვანა დილიც, ჩაზოგებული გვარად, მთას ირემი არ აატარებთ და არ ჩამოვადოთ ბარადლი

ტყეში ია არ აატაროთ, ჩემი ცისფერივალა დობილია, იაო არ მოყვალთ ჩემი სანატრიო ლამაზია და უმწერია ჭქვიპიო

საღმე მტერი არ გააცინოთ, მტერი თქვენს შუეს რად იწამებო, იათა მიწა არ გააწილოთ კიო უმის სულე იწვალბესი

ვაჟი თქვა... იმი კაცს შოიად კიდევ, იმი კაცს წურთოდა კიდევ, მაინც თქვა: — ვაჟი ვარო!

ოცდაშვიდ ივლისს ბუერის ფოთლებს მოსწურდათ სობო მისი ტანისა,

ვაჟი თქვა: — შენინდეთო, მთანო, ვაჟი თქვა, კი არა თქვა, დაიბრუნულა: დანარჩენი ბუერის ფოთლებმა თქვენა...

ლა გელა ჯორჯანა*

ჭურჭზე დაიხის დედა მარჯანი და მკრთალი სიხუე ჩამოვდა რომში, — ლა ბელა ჯორჯანა, ლა ბელა ჯორჯანა, რა მკრთალი სიხუე ჩამოვდა რომში.

თოვლიანი მოხული, თოვლიანი წავედი და არბემა დუბტოვე ცისფერი სისხლი, შენ გქონდა თვალები ქართულად ნახტი და სვხისი არ გერია არცერთი მისხალი:

შენ გქონდა დალალი დღავითი გაშლილი, იცოლი უნახუნად აყვისს რწყვა და შორს ქანობდა კოში ლობოდაშლილი შენი ატარება და ბედისწერა:

შენ გქონდა დალალი დღავითი გაშლილი, თ, ახლა ქვა დალაღებს წუბნლ შენსა, — აქ განისვენებს თინათი წინახაშვილი, სასუფთველი დემკვიდროს ქართულ მტვერსა...

შენ იყავ დაიხის ფერმკრთალი მარჯანი და ჩუმად ჩამოქენი, ყელს ვეღარ იბერბე, — ლა ბელა ჯორჯანა, ლა ბელა ჯორჯანა ვილაც დაღის და ტირილითმდრისა...

* შვეიცერიის ქართველი ქალი (იტალ.). ოდესღაც ირანში ტყვედ წაყვანილი ჰართოლი ბავშვი, თინა წინახაშვილი იტალიელმა მისიონერმა შეიკვლი და აღსასრულად თვის სამშობლოში წაიყვანა. თინა საშუალებად ჰარია რომში. გადმოცემით, ჰყოლია ჰალიან ლამაზი შვილები.

დედა მდინარე

მტკვარი მშლავრობს, მოიმდგრება, არც უფრო რისხება გვაგმაროს, მინდა ჩქერ გავედებო და გზაზე გავაკო:

თითქოს იყოს საკუარა, ჩამოვლდი სკაის, ჩემი კალმობათა ფორქები წილად და აკამკაოს.

მასის თვის სიქალწულად, შერ რომ ნოშო დამკარო... მოდი, ნახე, გზაფხული, კაცად გაქვევს შვაკვარო რაღას უდელი საღამურო, ხმა გაიღე საკრავო, დედავდე უზხის ელო, მტკვარზე ისარჩავარო...

ღმერთო, მივე სილამაზეს სინარული საქმაო!

მომავალი სენა

ვაკაციობს და სიქველის მგენი, ამ წუთისოფლის მარათი მგზავრი, ქალაქში დაღის მოყევი ჩემი, ჩემი სახელით და ჩემი გვარით.

ვერ მოხდა ერთად გვეთინა, გვეჩნა, ან აველოდი, უზაროდ, ნატარებს, თბილისში დაღის მოგვარე, სენა, მშენობას მგვრის და ძალ-ღონეს მმეტებს.

დაღის და ზრუნავს, ფუსფუსებს უთრად და მიამაყებს სისხლსა და გრძნობას, ტკივილი ჩემი — ტკივილად უჩანს, მწანა, მტერა მიწებს შორიდან მშობას.

იმ ჭრავს უცნობ სისხლს და სენას, რომ მიორკეცებს გვარსა და სახელს, ვერ გამოავდექ ვერე აბრავ, ვერე ხმად და ახას ჩემი წუხილი ამხელს.

მოგვარე, სენა, სიყვით მებერი, სიმტკიცე რომ ჰვავს სალი კლდის ნამტვრებს, ვერე მოხდა, ერობელ მემბო, ან ვეხმე, რომ აველოდი ამ ველებს, ამ ტვრებს:

რათა გველანა სასმისთა დაცლით, გავმრეთ გამსხლტარ კალმასს და წვერას, ჩემი მოგვარე, სენა კაცო... რომ აბრადებენ ლექსების წერას...

კუჭარი — სინდისი

სიხობი მოვიკელო, აწკარი დამეშუბტე, დე, შევალაშვილებს გზაზე დაუხვდე. არც შესახელი, არც შეგამანილი, — გადწვედილი სიყვითეს ქანანდი.

სტრქონი მიწებს ხმობას, ლახტობას, კამარა შეგვარე ირმის ნახტომად.

აწკარი — შურდლოც, ლამხეც მშვილდისა, ჩემბო კაცობამ რაც ისინდისა. ნახტომი ვრცელი, კამარ-კამარით, გაწნათებელი ბნელი სამარის.

სიხობი მოვიკელო, აწკარი დამეშუბტე, რომ შევალა შევლებს გზაზე დაუხვდეს.

ჭუხილი — ჩემი შევა, გამწუხდა, მძას რაც ებოძა, მტერს რაც წაუხდა.

მეც და სტრქონიც — ძარღვი შევიწყდა, დეე გვატარის ჩვენსა სინდისმა...

კვლავ კველავურად

ეს გაზაფხული მოიღვებულა, შევით და კვეთი;

იქით და აქით, ჩემო მშაკო, კვლავ ძეღღებურად, ეგეტურით თუშეთს, გომბოსს და კახეთს,

კვლავ გადამახოთ ლავარდებიდა, გერმეს და შილდას, პანისის და აღანს,

და ჩველია ძველია სიღვრებიდან გაიხსენებდეთ მრავალს და მრავალს.

გახსოვს, აღაწლის პირი მწვენიელი და დამარდნილი ქალი ლტეხილი, დიდი ცხარეების პირშიანეთი,

და გოვს მწერა, სახე იტეებო; გახსოვს, აპროლის წვიმის ღვაროქოფი, აღაწლის შმაგი, ზვირთად დინება.

გაგვამენდა რა ტალღა წყაროთი, სიკვდილთან შეუტარა და შურისძიება, რა ვენათ, თუ წლებმა გადამკორდობს,

დავამარტო ბუერი ჩემი კეთილი, მათი ხსოვნისა ახლა იყოს ეს, დაგხსნათ კარები გამოკეტილი.

და იქ, საღ მაღალ სტრუე ველთა, ბორცვებითა და ჭარებით ვავსილი.

ის უფრო დიდი სევდის მგვრელია, ჩვენი ხორცის და სულის ნაწილი, იქ საღვლები მამამამათა,

ჩვენგან შენდობის თითქოს ელიან, ამას არ უნდა დიდი კამათი,

ის უფრო დიდი სევდის მგვრელია. შესწინდობი შევსებთ იმითი, კაცური ქმელი ვისაც უვლია,

ვინც გამამგრა ჩემი ქილაგი, და ვინც სამარის ახლა მდგმრთა.

თორემ გაივლის ეს გაზაფხულიც, მუდამ ხომ გვერდითი არ გვეყოლებას,

მერე იმზე დაგვრდობს გული, რომ რაღაც ავდა ჩვენს დიდ ცხოვრებას.

ი დ ი ე შ

დაუშუე წვიმა,

გაზაფხულის თუთუნა წვიმა,

დაიმოლებე მკერდი

გაზაფხულის თუთუნა წვიმა,

ნაკადულეზო, აიწვევითი ელსაბებურები,

იხუბლებო და იმღულავრეთი ნაკადულეზო

ის გაზაფხული მოგვდომს კარს

და ბალნარები უკავლობენ

აპროლის მწუხი.

შენ ვიგისებო გაზაფხული, შენის სიწვენი

მე შენთან ერთად, გაზაფხული,

სიციცხლები მიიდა,

მე შენთან ერთად;

ვინცე გრძობს აღმარობის ავლას.

მე ახლა ვინცე ენენისთვის

აღმარობის ავლას,

მე შენთან ერთად, გაზაფხული,

ვიღმარი მიიდა,

მე შენთან ერთად, გაზაფხული,

ვიღმარი მიიდა,

იდიდე!

საქ. სსრ კ. მარტის სახ. სხ. რესტ. 17 ჰელიოტოგრაფია

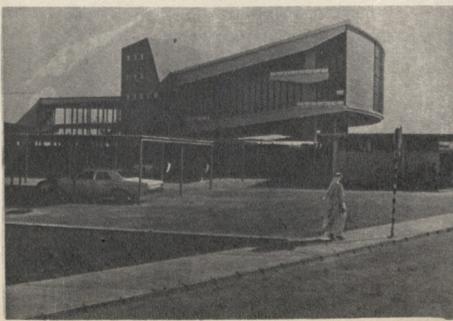
ამას წინათ არაბული სამყაროს ოთხ სახელმწიფოში ვიზიტად ერთდროულად სირია-კუვიტი-ერაყი-ლიბანი, ასეთი იყო ჩვენი მარშრუტი.

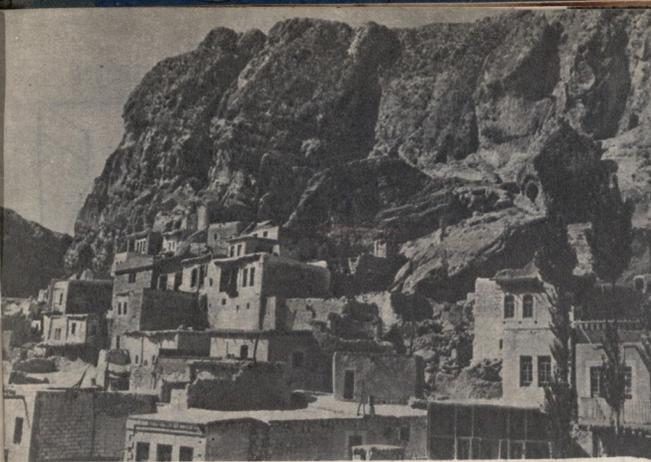
ეს ქვეყნები ბევრი რამით არის ღირსშესანიშნავი, აქ დირწა მსოფლიო ცვილარეის აკანი, აქ აღმოცენდა სამი უდიდესი რელიგია — ქრისტიანობა, იუდაიზმი და ისლამი. აქ შეზღვებით ასურული, ელენური, რომაული, მუსლიმანური თუ ქრისტიანული კულტურის უძვირფასეს შედეგებს; აქ უკვალ ფების ნაბიჯზე წაწუდებით ისტორიულ ძეგლებს, რომლებიც განეყოფნებოან ირმოდამეთვე, მეორმოც, ან მეოცე საუკუნეებს ზვეს წელარიტვაზე.

ჩვენ ვუვაით პირველი სამუთია ადამიანები, რომლებიც კუვიტს ვებტურეთი (რასაკვირველია, საბუთია საელტოს თანაშრომლების შემდეგ). ამტიმაც იყო, რომ უდიდესი ინტერესით მიგვიღეს. აეროდრომზე დაგვხვდა კუვიტის კულტურისა და ინფორმაციის მინისტრი თავისი შოადგლეებით (ფოტო № 1).

კუვიტში იღებენ ერთ მესამედს მთელი მსოფლიოს მიერ მოპოვებულ ნავთობისა, მაგრამ ეს ერთადერთი სახელმწიფოა მსოფლიოში, სადაც არ არის ერთი პატარა ნაკადულიც კი. იპონოლების მიერ აშენებული ზღვის წლის გადამშუვებელი ქარანსა დღედაღამ 14 მილიონ გალონ წყალს აწვდის მისსალიობას. ჩვენ გადავიღეთ ამ ქარანის სადისსეტქერო (ფოტო № 2).

კუვიტის უნივერსიტეტის საკტო დარბაზი (ფოტო № 3). ეროვნული უნივერსიტეტი აქ ბუთი წლის წინ აშენეს.

უძველეს სტილია სკიათა ნაკადუნი

აი ის, რაც დარჩა დიდებული ბაბილონიდან (ფოტო № 4).
სირია, სოფელი მადლია (ფოტო № 5). ვიღმა გვიფხრა, რომ აქ ოდეს-
ღაც ქართველი მოხარესავ ბასკთა ტომის ხალხი ცხოვრობდა, რომლებიც
შემდეგ კავკასიაში გადასახლდნენ. შარალია, მან ამ ვერსიის რაიმე მეცნიე-
რული დამადასტურებელი საბუთი ვერ ვეჩვენა, მაგრამ ეს ამაზე უფრო იმი-
ტომ არის სანტიტისო, რომ ხსენებული თქმულება აქ სრულიად დამოუკე-
დებლად არსებობს. აქაურებს წარმოდგენაც არა აქვთ, რომ ახლა საქართველო-
შიც და ევროპაშიც ქართველია და ბასკთა ნათესაობის საკითხზე მეცნიერ-
ული წერილები ქვეყნდება.

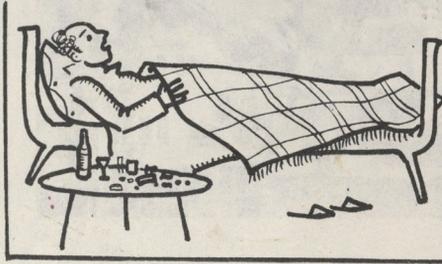
არაბული კონტრასტების ქვეყანაა კომფორტაბელური მანქანები და ჩად-
რინი ქალები ერთი-მეორის ვეწვდიო (ფოტო № 6).
დაბასკოს სახელგანთქმული ბაზარი „სუკ-ბაიდიე“ ცნობილია მიელს მსოფ-
ლოში. აქ შეიღო უზანი აქვს დათმობილი ოქროსფერობასა და ძვირფის
თვლებს (ფოტო № 7).
ქალაქ პალმირას (სირია) უდაბნოს დიდოფალს ეძახიან. იგი აზნებულა
ჩვენს წელთაღრიცხვამდე პირველ საუფუნეში. 21 საუფუნის წინ აქ ხიცოტბულ
დულდა (ფოტო № 8).

პ. შაწუნიანი
პ. ნაბიძგი (ფოტო).

შინათესავე სურათი

მ. პინჩი

ქურდი სწრაფად გადაჭრა ფანჯარაში და გაინაბა, ცილილიდა, მისი თვალი მალე შესხვევდა იქნურობას. ყოველი ქურდი, რომელიც თავის თავს სატივის სცემს, ჯერ შეჩვევა ხოლმე უცხო ქონებას და მერე მოიფიქრებს დაიწყებს.

ქურდი კერძო ბინაში იმყოფებოდა. სადარბაზოს ჩაკტილი კარი და შემოუბრუნავი სერო მიწოდებდნენ, რომ ამ ბინის დიანახლისი ახსნად იქნებოდა მარტოლოს ტერასაზე ზის, ოკეანის ტალღები რომ იტოვებინან და, სპორტულ საშლავოქუდიან ახალგაზრდას უხსნიან, რომ ვერაფერ ვერსაოდეს გაუვრჩებენ ახალგაზრდას და ადამიანებს. სექტემბერი ისეთი დროა ზურუნებაში და ადამიანის ცხოვრებაშიც, რაცა ყოველი წესიერი მეჭაჭე კაცი მივის იმ დასკვნამდე, სტენოგრაფიტი კალბი და სახურავებზე მოწონების კანარები ამოთა ამოთა. და რაც შეიძლება ამ სწრაფად ცოცხლოვნობის და მორალური სრულყოფისაგან, როგორც უკვლავი ძვირფასი რამისაზე, იგი შიშნობდა თავის კანონიერ შედეგებს.

ქურდას სიგარეტი გააბოლა. ხელისგული და ფარდასი ანაზის სილამუდ ერთი წუთით გაინათა ის, რაც მანში ყველაზე მეტადეული იყო — გრძელი ცხვირი და ამბოურცული ვიკრილიანი. ქურდი ლრეტი სიგარი ეივა: იგი არ ეტყუნოდა არც ჩინელურთა კატეგორიას, არც კოჩხობის საწარმოების მწარედებისას; მისი ელსიბიკაციის დადგენის ციხის პოლიცია უფეველად დაბანდოდა, ვინაოდან მას ჯერ კიდევ აბაფერი სენია ისეთი სილიდრი, დარბაზული ქურდები, არც უსტირებ დევნიბას და არც ძალანდა მაღალი ფარდის ტენდენციის რომ არ ამქადაცნას.

ზოლის და ბოლის, ქურდა, ფეხისწერებზე შედგარბა დაწეო წინ წარეცა. ამს არც ნიზიბი დეგარა სახეზე, არც ფანჯარი ეცინა ბელში და არც კაუჩუკისრბიანი ფეხსაცმელი ეივა. ყოველთა ამის სანაცვლოდ რეკლამებით იყო შენარბებულ და დაფორტიბულ დეკავა ბიტივის სურათს რეზნს.

ოაბში ავიტი ჯერ კიდევ შაბდობში იყო ხანბული. ვეკცესული უფრო მარტი, სიფეცბი ღლავა ქურდს მაინდამაინე შიღარის ნიღდების იმედოდა არ ეტრდს. მისი გზა მესამე სართულზე დეგარო, მრბაოდან განათბული ოაბისაკენ მიეჭრა თბობდა, საცდ სახლის პატრონს ღრბა ძილით ეინდა, იმ სიამოვნებთა შედგე, რომელსაც, ასე თუ ისე, პოულნობა, რაბა მარტობის უღელსკვამ არ ამბოდობდა სული. სწორედ იმ უნდა „იოხინეა“ ქურდს თავისი წმინდა, კანონიერი, პირფესიული განმარტბი: შეიძლება ციტირდენი უფული, საათი, ჯინისსიავი, რომელსაც მტრობისა ივალე ეტყუნებდა ჩანსულში. ერთი სიტყვით, რაღაც უჩვეული არაფერი გამაღწეწეოდა აქედან; უზარბოდ, ქურდა დანახა ღია ფანჯარა და ვაგანწავბა; ბედსა ვედიო.

ქურდა მტრბოდ განათბული ოაბის კარი უხსნობოდა შელო. არბმბუტი ჩარბული იყო. საწოლზე კაცს ეინდა, ტუალეტის მავდებზე უჩსრბოდ ევარა ანანსარი საგნბი: დამტუკვილი ბანკის ბილეთები, სათი, ვასალებები, პოკების სამი კოპე, რამდენიმე ვაღტბილი სიგარა და ვარდისფერი აბრშუმის ნაფთა. აქვე ბილითი იდგა დილსისათვის განუღებელი სელტების წყალი.

ქურდას მაგილისკენ სამი, ფრბილი ნახეტი გადგდა. მინარტე საწულობლიად ამბოცენსა და თვალე ვაბილა. იმევე წუთს ბალიშებზე შეეო მარტეცხელი, მაგარამ გამოდება ვეღარ მბასწარა.

— წენარად იწეტი! — თვდა ქურდას დინერიბსაღური ბბით; ღლიგინი შიშლას მასზე დამბრუნებულ რეკლამების ღლას ვაგდა და ვაგირბდა. — ხელბი მაღალა! — უბრბანა ქურდას.

კაცს წახლიფერი, ჰეღარბული წვერი ეტბინდა, წარბოსდგდა; პატიცესული შიქალაქის შობადებულებას ახდენდა და, როგორც ჩანდა, აშკარად გულბობსული და აღშფოთბული იყო. იგი საწოლზე წამოტდა და მარტეცხა ზელი ასწია.

— აბა, მეორე ხელე... — თვდა ქურდას, — შეიძლება გულში სხვას ფიქრობ და... მარტეცხისიყ შეგიძლას სწოლა. ორამდენ თვლი იმე! აბა, ცოცხლო!

- არ შემიძლია მარტეცხა ზელის აწევა; — თვდა მოქალაქემ და ტუილოსიგარამ დაღორტავა.
- რა დავებრბოთ?
- მბარბი რეგეგბობი მექც.
- შევარე?
- ჯერ წევავე იყო და მერე ქრბიბიუდელად გადაეტიკა.

ქურდს ერთი წუთის ჩუხად იდგა, თან ნიშბში მკაცრად ამოდებული რეგეგბობის დავადებულობა ეცა. ქურდას ცერად ვაღბუდა მავდებზე განხეულ ნივთებს და უკვავ დაზნებულად მბარტედა ღლიგინი მარტეცხა კაცს. უცებ ქურდასაც ტუილიბა სახე მოუღრიდა.

— მბრბი მამბუნბბას! — ბრბობი წამბობბა მოქალაქემ; — თუ ვამბარტევავედ მბიბედი, ბარტემ გამბარტევი! — აბა, მბიბედი, რაც მავდებუდა ამბობობოდ.

— მბიბედი, — ქურდას ცალბუდა ვაღიბა, — მეც დამბარა ქრბნხვამ. იციტი რა, თვევენ იბლილი გქონიათ — მე და თვევენ, რეგეგბობის ვამო, შელო მბაკეტიბ ვეყოფილფარი. მეც მარტეცხა მანუ

ბებს. ჩემს ადგილას სხვა რომ ყოფილიყო, ტუივის მოვაკეტებდა, იც მარტეცხას ცლანტი რომ არ ასწიე — დღე ხანია, ვარტუბა; — დანტრბრბდა მოქალაქე.

— მეტუთე წელია, ზოდა, ახლა რაღას დამეხსენება. არ უნდა შეგვევარის ეს ტალი, ორბრე მერე, მბრბანა, დაწერე ანდერი!

— ჩხრბალა ვეგლის ქონი იმბარეო, არ უხვანდებიათ? — ცნობისმოყვარბობით ჰტობისა მოქალაქემ.

— უბა; რაც მე ეც ვმბარე! ყველა ჩხრბალა ვეგლი, რომლსაც ქონი ვამბოვდენე, ვაკვივით რომ ვადაბა ერთბანბთ, რაქერი ვანწელება დედამბიწინად სატრბამდელ და ისე ჩხრბილბებს, ვლაპარბისიბუ ეო ურბრებზე ზელის დაფარტებენ.

— ზოგინ, „ჩრბულბის ბებბს“ დებულბობენ, — შენინწინა მოქალაქემ.

— მამბუნბბა, — თვდა ქურდას, — ხუთი თვე ველსაქედ მეც საწოლბობას და არბრეტი ვეშელოო, რიცა „ფინეკობლი“ ვიორტებუბი და „ბბევილი“ ავალბობი ბელსაბბის ემტრბებუბა; ვაგაშლი დამბამებულ ბულფელოზობრბის“ ვიღებო, მბინი თბიქის წველბას ვგრბნობდებ ხოლმე, მაგარამ მე მგონია, ცხენის წბლბო უფრო მბიველა, მარტეცხნა ჩბეტიბი გამბოლბეველად მწეწე.

— უფრო მავდელ რბოდის შემოვბებენ ხოლმე, დღლიბობით თუ ღბით?

— ღბით, — თვდა ქურდას, — სწორად მბინი, რიცა სამბოზბზე ვაღვდარა. ჩამბოვბე, კაცო, ხელო. რას ვაჩეწვია იმბასივო? „ბლიტრბტბრბის სისხლამწეწედი“ არ გიხინეგან?

— არ ჩხარვდინა ზელთ. თვევენ როგორღა ვეკე? — შეგიბევი ვაქეო ხოლმე თუ გამბულბედი გღრბნობო?

ქურდი საწოლზე ჩამოქდა და რეკლამები მუხბულზე დაღიო.

— ხანგამბოვბით იცის, — თვდა ქურდას, — რიცა არ ელი, მამონ დავებეცხა. ამ წვეულბა მალლა ნარბილბებზე ხელი ანდებინა, — ერთი-ორ-ტერ ზელ შუა ვგზახე დამტრბენწინა და წამბეცია, კინაღამ იმ ჩხარბის... იციტი, რას ვეტივბი, მე მოვკეწე, თუ ეტიკბიბს ამ აბბბბობის ცსმბელი რა-მე!

— მეც მამბე მგონია. აბბბი დღლირი მბიხებრე და რაშო? სულ ტუილად ვამოვდა ყველფფერი. მბარბ გისიგდებო ხოლმე!

— დღლირობი, აი, წმინბი წინ ეც ღბბის ბღვალბი დავიწეო!

შენთან რომ არის ჩემი ფირანი...

ღიზიანული ზინიანუჯი

მართლაც სომეხები...

უკვე ხანში შევიდა და ახლა ფირანი სხვაფერი გახდა ჩემთვის... ზოგმა მჭედი ფსიქიკურად უკვე კარგად დასწავლა...

თითქმის უფალოა. და უნდა, მაგრამ ხალ არ წაუფიქრებს, რას არ ჩაეღვინებინებს.

სწორად არ მინახავს ხოლმე, ძილდობილი ვიცი. ფიქრის მივცემი და... ჩა უნდურია იგი: ოცნებასავეი მაშადა ამაღლებულნი.

სულ უნდა, რომ შენთან იყოს, შენ გავიწყობ, შენ გზებებს, ჩუბად მიჩურქობდა.

შენს თანხში დადიხი. წუ თუ ვერა გარბობ მის სიახლოვეს. წუ თუ არ ვგრძნობ მისი ფეხის ხმა... საიცარიალ.

ნიკოლოზ ჩიჩინაძე

მარტო არა მარ

ახლა თანაში ვარ. სიხუმრე... საათი ხმურაობს მარტო. პატარა ისარი მოძრაობს და დრო გადის.

ო, როგორ მისხარია, რომ ამ სიხუმრეში საათი ეგზორტება ჩემს ვულვის ქვერას.

მარტო არა ვარ, დრო არის ჩემთან, დრო!

მისხარია, მაგრამ რატომ! საათი ხომ ჩემი სიცოცხლის წუთებსაც ითვლის. გაეჩრდილებო... მაგრამ რა გაეჩრებს დროს!

პასუხის პასუხი

ჩემმა წერილმა, როგორც ჩანს, შენს ქაბუღ დაგალოხა. არ მოვეწონა მისი სიკვდიანი ტონი. პასუხი არ დაეყოფნე და მარტოვე ვცდილებდი მოვერიდო. არც სახელს მისცხდი და აღარ გულს დაგულოხე უკერი. მოგახსებებს ეს ამბა! შე ხომ აღამიანი ვარ!

ღივი ხნის წინაბი

მასხვობ, ახალგაზრდები ვიყავით და ცას ვწვებოვართ.

ერთმანეთის დანახვაზე რამდენჯერ გავფიქრებულავართ და მინც ერთად გვიინდობდა.

რასე არ ელბარებოდით, ვის არ ეახლებოდით, ერთმანეთისათვის ეს უკრავდებო გავგებდნა.

რაცე დავაპირებდით რაიმეს თქმას — ვუწვდებოდით და ჩვენს მავიერ ჩვენი ფიქრები ელბარებოდნენ ერთმანეთს.

მაგრაც ფიქრები არც ისე გაბედულნი ყოფილხ. ჩვენ დრომ დაგვაროვართ.

ახლა მას შევიღოვადლები ჰეავენ. მათ შეშხარბს.

წარსულს სწორად იგონებს და... მჭერა, მჭერა, რომ გულდაწყვეტილი გაიმხსენებს ხოლმე.

ნახვინიანი პასუხი

შეაგონე ჩაიხუმბდა ქალმა გაიძლია. ახალგაზრდობაში შორიდან შევტარდული მას.

ქალი თითქმის არ ამჩნევდა ჩემს ტროფაბს. ბოლოს დეკარტევი ერთმანეთი.

ახლა იდეა და მიღობდა. ჩემს ახალგაზრდობის დიმილს უბახუბებდა თურქი.

მაგრამ გვიანდა იყო. ირობავინი ძალზე ხანდაწმულნი ვიყავით.

ოსტანის ხელი

ერთმა ნაცონამ ქალმა ჩემს დღობაზე შენახუნავი ფინჩანი მარჩქა. ისეთი დამაბი და სათუთი რამ იყო, რომ ვერბედიდობი სახმისად მგებარა. ფინჩანი იდეა, როგორც თვალსაჩინო და ხანწუერი ნივთი.

დრო გადიდა. ფინჩანი მინც ამ ქარავანდა თავის იერს. იგი უკრავდა თავის იწვედა მწახვილის აბჯამებს.

შე ვი იგი მაგონებდა ჩემს ნაცონას ქალს. ვერ გამომეოქვა და ის ფიციფურის ნივთი ჩაიცოთი ჩამოგავდა თავის პატრონს.

შტეტრე ვაიკლებდი, ვუსალიდი, ვოცნებობდი და მედიმბობდი მის დანახვაზე.

ჩემს სახლშიც მოვიდა დიანახლობი. მან თავისებურად მოაწყო ოთახი, თავისებურად წარმართა პატარა ოჯახის ადგილი და ჩვეულებანი.

ახლა ის წინდა ფაფურის ფინჩანს. მას რატომღაც არ მოწონდა იგი. შეიძლება ამ ფინჩანის იქით ქალი ზედდა მეორე ქალად არ სიამოვნებდა. შე ვი ეს ნივთი სილამაზის საოცარ ნიშნულად მინახდა მარტო და სხვა შარავანდა მას უკვე დაკარგული ჰქონდა.

ერთხელ ჩემს დიანახლობს, წინდა დროს, ფაფურის ფინჩანი ზედდად გაუვარდა და დაიხსენგა.

ჩემდა უწველივე ხმა აღმომხდა. დიანახლობის მიმიხედა და გაუთიარდა.

გარბინა, ბოთლით რაღაც შენიოტანა. ნახსხვრებივე მოყრობა, ფუნქიოთ სიხებს უნდადა და ერთმანეთს აწებებდა. ბეგრს წაუბარდა.

შე ვერ ვიგონებინე და ოთახს გავსორდი...

მიუბახებდა ქუჩაში... მინდადა ზეტილივე ვიღობდიან გადამტროდა ქავარია.

კარგა ხნის შემდეგ დავბრუნდი. ისევ იმ ადგილს იდეა გამოიღებულნი ფინჩანი. თითქმის არავიციო ცბულობდა, მაგრამ მისთვის წაერთმიათ ის სილამაზე, რისთვისაც ყველანი აბჯამებულნი იყვნენ.

ახლა იქ იდეა ფაფურის უბარლო მას.

— მოიდა, მეც მასე შენართება. საქმარისია ერთი ქვერანი, ხელსახოცისიღვინე დრბუბულად დიანარს ეტყობინებს მხრიდან და, შე უკვე ვგრძნობ, რომ ის აქვე მიდის. თანაც, თუ თეატრის გვერდით ჩავლხ მიმიხება, როცა ცრემლიანი მელღობარა...

„პაპიბის სილი“ გადის, სინტეგ მარწინე მებრდღვრება ხოლმე მართონ და ისე დამიწყებს გლუქას, გეგონება კიბლს ჩააფრინდნენ მარწყუბები თო...

— მო, ვერაფერი ჩააწურებ, ქაოქბეთორი წაწებ იციის, — თქვა ქვერანი.

— მართალი ხარ, — ამოიბარა მოქალაქემ. ქვერანმა დაბდა რიცოლევის და უღარდელად ჩაიღო ჩიხეში.

— მისინდო, მეგობარო, — თქვა მან, თან ცდილობდა დაეფარა უბეჩებლობა, — ოპოდელდავის მალამო არ გინიწვენას?

— სისულელეა... — ბრაზიანდ ფვა მოქალაქემ, — მაგას სწავია უბარლო კარავით დაიწილს კაცმა მხარი.

— მართალი ხარ, — დეითანხმა ქვერდი, — მაგისიანა რამე მარტო მაწიო ვიციო გამოაღვინე როცა ფისუნია მას თიის ვაუწყარავს, პირდაპირ გვეტყვი, წაწულია ჩვენი საქმე თუქვა ერთი რამ ვეწველით ამწვეუნად: წამოდი, დავლიოთი დამაგე დე უკერი, გველიო თუ მას ხარ, ჩემზე ვული წუ მოვიდა, მივაფრობოთი ყველაფერს, ადვილ ჩაიკრედი და გამამხარავებებელი, კეთილშობილი სიხებ, მანატიო, რომ ახე... ვაი, ვაი, ეშხამას წაიციის, ისეგ მწუდა ის წყუთლი.

— სიკაც ერთი კვირა შესრულებდა, რაც სხვის დაუსმარებელად ვიღვარ ვიწყებ, — თქვა მოქალაქემ, — ვაი თუ, ჩემი მეზობელი თიანხა უკვე დაეწეა, ის მწველიო.

— არა უნახს, გამოკვეთიო მავ ზუნადნა, — უთხარა ქვერანმა, — შე მოგესმარებოთი ჩაიწვინა.

ფიციფურული გაქვადარა წყისიერების გარბინა მმღვარ ტრულავალი გადიარა მოქალაქის ცნობიერებას. მან ხელი ჩამოიხდა თავის ქალვარ წყირზე.

— ყოველივე ის მებდალ უჩვეულო რამ არის, — დაიწყო მან.

— აი, თქვინე ხსილო, — უთხარა ქვერანმა, — ახა, ვაზბოწუთი კოსტოი სხვათა შორის, ერთი კაცე მეწუნებინა, „იმიგრის მალამომ“ არ კარგოთი ისე გამოამკეთო, მაღლტებს საუთიარო ხელთი ვიკეთებო.

მოქალაქე კარის ზღორბლანდ შეჩერდა და ოთახს შეწყუნება დაბარა.

— კინაღამ დამავიწყედა ფულის წამოღება, — დაიწყო მან, — წყუბლ ტუთუტის მთავად დავყვარებ.

ქვერანმა სახელოში ჩახტავა ხელი.

— კარგე ერთი, წვიციო, — უთხარა მეგობრული სიამაშიო, — თავი დაიხებე ასეო ჩაიშებს. შე გაბატობს. იმდროს ვი მავქს, ახლა რომ ერთი კარგად დაეკარგო. მართლა, არახსობდი გიღვარა „სახალმუშაქმედი კაცალი“ და ფეცვის წაწყებისაგან გაიკეთებელი მალამო?

თარგმანი პარკო კომპანიამ

ფ ა შ ც ა ბ ი,

ან ფული ან პროფესორობა

პეტრენაიერი — საქაოლ ცნობილი ფერაა ბონე რეაქციისა შორის. ის იყო „შორი კაცი სახელწოდებით“, გერმანიის ფედერალური რესპუბლიკის ბუნდესტაგის თავმჯდომარე, ეს კაცი იმდენად სახელმწიფო აღიარდა, რომ იმდენად უფრო გაცხადდა „თავისი ნებით“ აღტყვებნის ეს პოსტი.

აი, როგორ მოხდა ეს ამბავი: პეტრენაიერი თავის თავს პიტლერის რევიზიის წინააღმდეგ მებრძოლი რიცხვს აუთონებდა. თუმცა, ადრე, ჯერ ისიც პიტლერის ბატონობის დროს, საჯარო საქმეში საჯარო საპროკურორის ხელმძღვანელი შეიქცა ბიბისის ასმადა პეტრენაიერის „განსაკრებულმა პოლიტიკური კეთილშინდობისთვის“ ამ მხარე რევიზიის წინაშე „დასაბუთებისთვის“, მაგრამ 1944 წელს, პიტლერზე თავდასხმის შემდეგ, მასობრივი დაპატიმრების დროს ცხვენი ცოცხა ხნით აღიარდა პეტრენაიერი. იმის შემდეგ ამ გაჩვენებას სახელი მისცა მას თავი „ნატურალისტად“ გაესაღებინა.

ხელმძღვანელებს, — წერდა ურნალი „შეიქცა“, — ცოცხა არ ცხვენდა, რომ პეტრენაიერი თავის გამოცხადების ნაცისტების წინააღმდეგ კანკალი კონტრეფიცი უმჯობესდა“.

ახლა თუ იცხ, ბონის ხელისუფლები გვარაინად შეიქცაილენ. პეტრენაიერისად გავაზინად იქნა ქრისტიანი ფერაგატების პარტიის ერთ-ერთი ხელმძღვანელი ჰეი. იგი მივიდა პეტრენაიერის, წერდნენ ვაუბილი, „როგორც სასამართლოს აღმასრულებელი“. პეტრენაიერის შეცდომის საითვის გადწვევით იყო და ბუნდესტაგის ხელმოცარება თავმჯდომარე დატოვა პოსტი, რომელიც მას 1954 წლიდან ეკავა.

პეტრენაიერი წავიდა, მაგრამ სა შეიცვალა ამით ბონის სახელმწიფოში არადერი. თავის დროეუ ჰეტრენაიერის მიიღო გადწვევით დიდრადიური კრება ახალი პრეზიდენტის ასარჩევად მიიწვირა დახადებულ ბერლინში, რომელიც ვერმანის ფედერალურ რესპუბლიკას არ ეკუთვნის და არც არასოდეს ეკუთვნოდა. პეტრენაიერი წავიდა.

რეტორის, — იქნებ ეს გადკარგებული იქნა? — არა, სწორედ ბუდენი, — ტიპურ მარტალი ხართ.

სხვა ბუნებრივი კონცხა, რა არის ბუნებრივი კონცხი შემწვითებულ მედიკამენტებსა? ილარა პეტრენაიერი ახლებდა, რომ დასაბუთებული „ხელმძღვანელი პეტრენაიერი“ მიუძღვნა რიგითი ამერიკელებს, რომლებსაც უნდა ამოქმადონ ნაციონალური ემბარგოს წინააღმდეგ. მისიან ბუნებრივ სიტყვასაც ამ ძივებს იმ სიკეთის წინააღმდეგ, რომელიც ბუნებრივად ფართო განავრს აძლევდა დანაშაულებრივად შეიქცეულ შტატებს. იგი არაფერს ამბობს თავისი პირადი პასუხისმგებლობის შესახებაც, თუმცა ამ უკვე 44 წელი სათავად უდგას გამოცხადების ფედერალური ბიუროს და სწორად ამიტომ მივიდა უსაქმუნებელის ბიოგრაფიკული მეთაურის წინააღმდეგ ბრძოლას.

„ეს ნამდვილი პატარა ბავშვია“

ამ ცოცხა წინააღმდეგ დამოკლებულ სტაკომლიში, სახსოვრის ნომერში აღიარების ახლებარდა ქალის ვაჟის. საწოლის ვერტიკალი პატარა მავალზე იღო მზავი დღიწილობა ნარკოტიკის ნარკოტიკის. ეს ქალბატონი ნარკოტიკის ბიოგრაფიკული გამოცხადების კრებებში მისივე რადიკალი იყო. შევივის დედაქალაქი ამასობაში ნარკომანია.

„ნარკოტიკების ბიოგრაფიკული გამოცხადება, — წერს სტაკომლის ვაჟი „ფორმალადედა“, — ნარკოტიკი მივიდა მთელ ქვეყანას. ეს ნამდვილი კატატორია“.

შევივის საზოგადოებრიობის განსაკუთრებული შემწვითების იწვევს ის, რომ ნარკომანია ბიარულ რიგში ახლებარდა, მათ შორის, მისწვლები უნდა ცხვენდებოდა. ნარკომანიის მისწვლები უნდა იპოვებოდა სხვადასხვა სახის რადიკალიზმის მიხედვით. სტაკომლიში მიწვევით ახალი პოლიციის მისწვლები თაობის რადიკალიზმის მიხედვით ნარკოტიკების გავრცობის წინააღმდეგ ბრძოლას. პოლიციის უფროსი კარლ ჰერმანის თაობაზე განაცხადა, რომ 1987 წელს უკვე მისამდე დაგამტარებულ ბიოგრაფიკული ნარკომანიის იყო. ნარკომანიის იმის მხარე დახადება და ნარკომანიის წინააღმდეგ დანაშაულებრივი ჩადენის იმისთვის, რომ ხელში ჩაიგდოს ამ ვაშარბეული საქმეების სულ ახალი და ახალი დოკუმენტი.

მომსახურების მართვის მორალისკო

ლორენსი ილიტანე ქვეყნის ბიოგრაფიკული — ვარსკვლავი ვალდებულებების მიხედვით მომსახურების წინასწარმეტყველებულია კრებულად, ამ კრებულის სახელწოდება „მოხუცი მავრის აღმასწავლებლის“ მოხუცი მავრის გამოცხადება 1988 წელს სხვადასხვა უფლებების უწინასწარმეტყველებლად იწვევს. „მოხუცი მავრის“ ვარსკვლავის მიხედვით და ადგილი, რომ ქვეყნის მთლიან ეკონომიკაში, პოლიტიკურ და სავაჭრო-საბაზისო კონსტრუქციის მთელ სფეროში.

„მოხუცი მავრის“ ბიოგრაფიკული აღმასწავლებლის, რომელიც „ფული ცოცხა იქნება, ფუხები ცოცხა განაწვავს“, უფროსების ცოცხა საბრუნავს როდი გაუჩინა მავრისთვის, რომელიც, თავის მიხედვით, უფრო უფროსების უწინასწარმეტყველებლად იწვევს. „მოხუცი მავრის“ ვარსკვლავის მიხედვით და ადგილი, რომ ქვეყნის მთლიან ეკონომიკაში, პოლიტიკურ და სავაჭრო-საბაზისო კონსტრუქციის მთელ სფეროში.

სავაჭრო-საბაზისო საქმეებში „მოხუცი მავრის“ წინასწარმეტყველებლად ეკონომიკის განვითარების წარსულს დახადებულ ვერმანიაში და იმის სასწრაფოების გამოცხადება.

ვეყნის წინასწარმეტყველებლად სიარული რადიკალიზმის მიხედვით, მაგრამ „მოხუცი მავრის“ ანტი-ბიოგრაფიკული მეთაური არის მავრის ვარსკვლავი. ვეყნის ვარსკვლავის ვარსკვლავის მიხედვით, ინტელექტუალური ვარსკვლავის დაუწყებლად კარგად იყავა.

ამოცხადებები

რა ხანის ცნობილი იყო ბუნდესტაგის თავმჯდომარის სანაიბი იქრასიანი. ტრანს მას ხალხს სდებდნენ მისი „საბუღალის თევთა ახმად პეტრენაიერის ახალ დანაშაულებულ წინააღმდეგ. სახელმწიფო საბრუნავს მას, როგორც „ფორმალის მხებარებელი“, მიიღო მეთიხედ მილიონი მათი მარკა, ეს იყო იმის კომპენსაცია“, რომ თავის დროეუ პიტლერისად პოლიტიკური მისწვლები იყო მისივე მას პრეზიდენტობისა.

ფაშისთვის ცოცხად ტყვეობა, წინააღმდეგობის კუროსტა მისწვლები მის ფაქტი მიიღეს, როგორც დამტყვევებელი საპროკურორის უმადმდე. წლების მანძილზე უმადმდე ტყვეობა იმის ბონის კანცელარების კომეხებს, რადიკალიზმის მიხედვით. პარლამენტის თავმჯდომარე კი, რომელიც 180 ათასი მარკა წლიური ხელფასი აქვს, თავისი „ნატურალისტის“ და პროფესორის დაგვიანებულ ტიტულისთვის კიდევ 260 ათასზე მეტ მარკას იღებს.

და, მაგრამ მის პროკურორული წინააღმდეგობის ბიოგრაფიკული კრება მარის უფერე.

305 წლის აღმასწავლებელი

„დღეს ბიოგრაფიკული ამერიკული შიშს აუტანია. ფაქტიკული ვაშლ ქალაქში კანონის მორალითა ქალაქები ვერ ბედავენ დაბნელების შემდეგ მუქიან ვარსკვლავს. მაშინაინი სიფრთხილის მიხედვით დანაშაულებრივ ბიოგრაფიკული, რომელიც მისამდე ქვეყანაში საქაოლ სულტურად გამოჩნდებოდა. როგორც საქაოლ რადიკალიზმის გავრცობის კანონის წინააღმდეგ და უარს ამბობს მავრების წინააღმდეგ. მასში უფლები კომეხებს სწავლებლად მიუღოს და კარტებს იღებებს, დასახლები იმდენ ციხესაბრუნავლად იარაღს. ძალთან ერთად, ვარსკვლავის ვარსკვლავი სასივრნოდ რომ მივიდა, ცხად-ქანის თან მივიდა ცხვენსადენი ვაშის ბიოგრაფიკული“.

კომუნისტების

პეტრენაიერის ეს ახალი თაღლითობა ალბათ შეუმჩნელებელი ჩაივლიდა, მაგრამ ვალონებულად თავმჯდომარე დაარღვია ბონის სახელმწიფოს წინააღმდეგობა — მას საცენებს თავისი სახლები უწოდა. ამ რომ ნარკოტიკი ვალონებულად, დღეს თავის დაცვა არ დაუბრუნებოდა, — უკვლავ განავრდა განცხადება ბუნდესტაგის თავმჯდომარე, — მე რომ უპროკურორის ბატონის მიხედვით ვალონებულად, პარლამენტის წინააღმდეგობა ჯერ კიდევ 1988 წელს მივადებდი. 1945 წელს შემდეგ, შეიქცა, მივადებდი მით ამომიღებდნენ მხარეშიადა, მაგრამ სულ მალე მივიღებდი კომპენსაციას და დაგვიანებულ ხელს კიდევდას.

ვინ იმდენად ამერიკის შეერთებულ შტატებში საზოგადოებრივი წინააღმდეგობის მდგომარეობის ასეთი განმარტებული დასახიოება?

თურქულ სუ იტყვიან და თვით გამოცხადების ფედერალური ბიუროს დირექტორი იღვარა ბუდენის. ეს არის პარტიული წინააღმდეგობის მიხედვით, რომელიც იმდენად უფროადა, რადიკალიზმის მიხედვით. ილიტანური ციხეების მიყვანის შემდეგ ატორი მიუთითებს, რომ დანაშაულებრივი ამერიკის შეერთებულ შტატებში უწინასწარმეტყველებლად იწვევს და ამხმად კატატორული მასშტაბების ქვეს მიხედვით.

შევივი ვარსკვლავის სუბარის ერთ კონცხებზე, რომელიც ახლებარდა, რომ მას და მის მიუღებლად იმდენად სადამამობი ქვეს სივრნობის.

— სისულელის რომ არ ვამბობ — კუროს კონცხებშია გამოცხადების ფედერალური ბიუროს და

გიგანტი

„დასახმით გომგობს“

ამერიკაში არის ისეთი შტატები, სადაც პროსტიტუცია დაშვებულია კანონით, ზუსტად ისევე, როგორც, ვიქტორია, კინოფილმების დემონსტრირება, მუსიკალური ფორტეპიანოს გაყვლა, საკლესიო მსახურება და ა. შ. ამ შტატებში, სადაც ქალის სხეული ვაჭრობა ოფიციალურად აღიარებულია, მას ფართოდ ახორციელებენ ქალებს, რომლებიც პირდაპირ ქუჩებში ვაჭრობას სთავაზობენ თავიანთ თვალებს — ამერიკაში თითქმის ვერსად შეხვდებით. ისინი უმთავრესად იმყოფებიან კაცთაგან-თაგანში, ანდა ბარებისა და, მუშტარის მოლოდინში, შობიანებით უსხვადან სათბობაშია ღლები. ახეთ ქალებს ამერიკაში ეძიებენ „პიკ ან გიორსს“ („აირიხით ვიგობის“), ხოლო იმ ქალებს, რომლებიც ტელეფონით შეიძლება გამოიძიებოთ (არცხელოსანს) ასეთი მეთოდიც ეწოდება „იჟღერ ვიორსს“ („დაუძახებთ ვაჭორებს“).

იმ მუხებ პროსტიტუცია, რა ფორმითაც არ უნდა გამოვლენდეს იგი: მაგრამ ეს მილიონობით ბავშვებს და ახალბედას არც თუ ისე ადვილია მისი აღმოფხვრა. — ასეთი სიტყვებით იწყება ნიუ-იორკში გამოცემული წიგნი „სექსი, პროსტიტუცია და ბავშვები“.

ერთმა ამერიკელმა უფრანკოსტმა, რომელმაც მაღალი შეფასება მისცა ამ წიგნის ავტორს დოკტორს, სრულად ვერცხვიალად განაცხადა:

„ვიდრე პროსტიტუციის მოხალისება გაიშვილებოდა, საქართველო სერიოზულად ჩავუჭირდეთ იმზე, რომ ჩვენი აუცილებლად საფუძველს წარმოადგენს ციქროს საფუძვრება, რომელიც გარდაუვალად წარმოშობს კორუპციონსა, კორუპციონისათვის პირობებს იც უკეთესი შეიძლება ჩაიხალოს მორალურად, ოღონდ ბავშვს წაიღებენ რწ. მიუდევლობის, კლერტების, შექვეითების მოხალისედაც არ უნდა გამოვიყოთ უკეთესი საზოგადოება, მათ შორის სექსიც ამახან, ეს ფორმა, სხვათაშორის შედარებით — ატომური ბომბია, რომელიც დღეს მაღალნი ვატრინაში სათამაშო პისტოლეტებს შორის. უაზრობა იქნებოდა, ვაგვიყვებოდა ფაზრის დირექტორი იმის გამო, რომ თა-

ვისი კლერტებისთვის აწუხოს ბუნების წინაშე განსირჩევს. მან რატომ უნდა დასჯოს იგი იმისათვის, რომ ზეგირი თავის სტუმარ-კლერტებს ანიჭებდეს სასტუმროს, სადაც მათ განსაზღვრავს უკვე წინასწარ მოწვეული არიან ასევე წინადაწინვე დაქირავებული ქალიშვილები?“

სასვლამ ცაში

ამერიკის შეერთებული შტატების პატენტის ბიუროში ინახება ქაღალდები, რომლებიც ამ დაწესებულებას გაუგზავნა ბონსენსმა რობერტ რეისმა. იგი ცდილობდა მიიღო პატენტი თავისი გამოგონებისათვის: — „დასაინების კოსმოსში დასახლებება“. ასეთი დაკრძალვის არის შემდეგში მავთობისთვის: მიცვალებულის კერძაკის შედეგად მიიღებოდა ვიგორსებს დაშავდა შეუფთავან, ხოლო მათი, როცა დაკრძალვება რვა ათასი „მედიკალი სულდი“, ხელგაშვებით ნაწავჭარი ამ „სასვლამს“ კოსმოსში აიყვანს „სამართალის მომარაბისათვის“.

რობერტ რეისი ვარაუდობდა თვითუად მიცვალებულზე ავიროს რადაც ათასი დოლარიც. ეს კი მწმუნელოვანად უფრო იაფია, ვიდრე მიწით დასაფლავება. ისე რომ თვითუად „დაკრძალვები თანამგზავრად“ მას შეეძლო მილიონ დოლარზე მეტი სუფთა მოგება ჩაეჩინა.

უკლოდერი ეს იმით დაშთავდა, რომ რეისი საბარადობის საკმარედი მონიდან — მას უჩივდეს ქორისხელმა, ვინც ფულად უკმაყოფილოდ, მაგრამ თავისი მიცვალებულის ფერულ კოსმოსში ვერ გაგზავნა, ბავშვებმანა ვერ შეძლო დაბრუნების შესრულება.

„ბავშვრ-ტისლიდით თქვენს მიცვალებულებს“

ჩანაირ დაწავალს არ შეხვდებით ამკუვენად! 1900 წელს დაწამაწავალი გველო შეედაც სარწმუნოდის სახელადიან მოეტყვა აბრამ ლინკოლნის კუბო ნერტივითურ (პრეტენდენტის სიყვდილიდან 85 წლის შემდეგ). ბიოგრაფიკული ვარაუდობი

დენ, რომ გამოსახვიდა 200 ათას დოლარს მიიღებდნენ. სასვლამის გამარჯობა — თუ შეიძლება ასე იქცეას, — ვერ მიხვდარ. პოლიციამ ადრევე შეიტყო ავალოდერი. მისალოდნელი უსამიანების თავადან ასაკობრივად, პრეტენდენტის კუბო თხოვრებები თავი ვადამალს სახელული ადგილას, ხოლო შემდეგ, როცა ავალოდერი ბოლო იყო, მონეტების განიჭების საძირკველს ქვეშ საინფორმაციო დატანდა. ასეთი ზედიზედ ამ გამოჩინული ადამიანს, რომელიც ვერ გამოსახვიდა მკვლელობის ტვივის წინა ვახვა, და შერეო განსტრებიან მის კუბოზე ნადირობა დაიწყო.

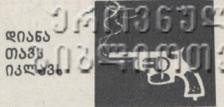
ეს ტრადიცია გრძელდება. თანამედროვე ამერიკაში განსტრებიანი არც თუ ისე იშვიათად ხორანდებიან ადამიანების ვაჭარებს და შემდეგ მათ გამოსახვიდად თანას თხოვრებები. ამბობს ვახვა, რომ ქორისხელური, რომლებიც მილიონობით შეტყვევებულის მიიღებენ ზღმე, ძალიან ფრთხილად ვაჩაულობენ თავიანი მიცვალებულთა სასვლამებს.

ორი ათასი წლის განძილვა

ვატირანებელი ერების ორგანიზაციის დემოგრაფიული კომისიის მონაცემებით, აშშ-მაც მოსოფლიოში უკვედ წაშლი მის ბავშვთა ინახება, ეს კი იმას ნიშნავს, რომ მოსოფლიოში უკეთესობადაც 10 მილიონი მოქალაქე ვაჭარება. ორი ათასი წლის წინათ დადამიანის მიღობი მოხალისობა 200-800 მილიონ კაცს შეადგენდა. XVII საუკუნის შუა წლებში კაცობრიობა 600 მილიონამდე გაიზარდა. დაახლოებით 1850 წლისათვის მოსოფლიო ერთ მილიარდზე მეტი მოხალისობა იყო, XX საუკუნის 80-იან წლებში — ორი მილიარდი, ხოლო 1980 წლიდან 1988 წლამდე იგი კიდევ ერთი მილიარდამდე გაიზარდა და მას მილიარდს დაამატა. ამგვარად, იმისათვის, რომ ადამიანების რიცხვი დაეზარებოდა 200-800 მილიონიდან ვარდადობა 600 მილიონამდე, საქართველო დასოფლიოში 17 საუკუნე, ხოლო ერთი მილიარდიდან მოხალისობის სამ მილიარდამდე ვარდას მოხლოდ 110 წელი დასჭირდება. ეს ვარაუდობა იმით უნდა აიხსნას, რომ კაცობრიობა თავისი განვითარების გზაზე დამორჩილად ბუნების ძალებზე დამოკიდებული რაგ სახელმწიფო გამოიჭებოდა, უკანასკნელი,

უკეთესი დიდი ტანდობა მოსოფლიოში 1918 წელს, როცა გერმანია 25 მილიონი ადამიანი იმსხვრინდა.

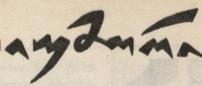

როგორც ამერიკელი სტატისტიკოსები აღნიშნავენ, შეერთებული შტატებში უკეთესობადაც 85-80 ათასი ადამიანი თვითმკვლელობით თავიანთ სიცოცხლეს. ეს ნიშნავს, რომ უკვედ 24 წელით ამერიკის შერთული შტატების ერთი მესამეობის თავის სურათებით სტატებს ამ ქვეყანას, ხოლო უფრო ადამიანი ცდილობს თავის მოკლას, მაგრამ ვერ ახერხებს. რასობრივი პირინების მიხედვით, უფრო ხშირად თავს თვითმკვლელობით იღებენ, სქობის მიხედვით — თვითმკვლელობა კაცები საჭერე მტერ არიან, ვიდრე ქალები, ასაკის მიხედვით თვითმკვლელობა უმთავრესად 45-50 წლის ასაკში სხდება. თვითმკვლელობის რაოდენობით ამერიკაში პირდაპირ ადვილი ნებისა შეტაც უჭირავს. თვითმკვლელობა ძირითადად ზღმეს 13-დან 18 საათამდე.

გაუთბა „დეილი ნიუსს“ თავის ფურცლებზე ვახნა დასკვნა, თუ როგორ ეტრძილან თვითმკვლელობას. ერთ-ერთმა მიოცხვლებმა წინადადება წამოაყენა, რომ საქართველოში მკვლელობის ქვეშ. მთავრე მკობს ვლმას ემეოს ქვეშ დაუწინა მის საზარება, რადგან შეუძლებელია ვარდადობა ადამიანის დასჯა. მესამე მიოცხველი ირწმუნებოდა, რომ საქართველო არ არის ეტრძილან თვითმკვლელობას, რადგან იგი ადამიანის ინტელექტის განვითარების დაცვიფრაციის ზრდის მიხედვითელია. ამნელა ვიქტორია, მიიღო თუ არა „ჯაზეთის ჩერილი, რომელიც აღნიშნული იქნებოდა, რომელიც თვითმკვლელობის ქვეშარტი მიწოჭი. ასეთი უარული ვაჭრის ფურცლებზე არ გამოკუთხებულა.

სწორედ იმავე ხანებში სხედებულმა ვაჭრებმა დაიწყო შეჯიო ჩერილობა იმდროული დიანა, რომელმაც სახელე ვაჭრებმა იმით, რომ შეტყვევობას უწევდა ორგანიზაციას, რომელიც თვითმკვლელობას ეტრძიდა. იქნებ ვაჭრების ამ გამოსვლას დიდა წარმატება ჰქონოდა, რომ არ მოხსნარიყო ერთი მოულოდნელი ამბავი — ერთი კვირის შემდეგ ვაჭრები იძულებულნი იყვნენ გამოქვეყნებოდა ცნობა, რომ თვითონ დაინახნა მოკლად.

გიგანტი

უცოლო კაცი

უცოლო კაცი გახლავართ. მინც შესანიშნავად მოვაწყე ცხოვრება, ამიტომ მინდა ჩემი გამოცდილება გაეზიარო ყველა უცოლის. ეს მათ დიდად გამოადგებათ.

თუ გასწოვ, გადიოდა ასეთი ფიქრი „ბნა“. ერთი უცოლო კაცი ჩოგბურთის სათამაშო ჩოგბურთ ზედად ღობს. ქალები, მინდარბაზში რომ ისხდნენ, ტრეჩრ-ბაბიეთი ჩოგბურთებდნენ; „შეხი კი დაგვაჩაგ მე ქციანი თავზე, რას არ მოვიყოლებენ ეს უცოლებო!“

ამ მოსაზრებას მე არ ვეთანხმები, ეს ხომ წინად ქალერი აზრა. პირიქით, უცოლები ყველაფერს კარგად გამოთვნი თაგს. ჩემი მეგობარი, სხვათა შორის, ისეთ უცოლო, მაყაროს ჩვეულებრივ საფარისკანი ნიღაბში წერავს, მე კი ძველთაგანვე შემორჩენილ დანჯარის მაღის ნაგლეხს ვიყენებ (ჩა შევადგამთი? მაყაროს გემო იგივე აქვს დროს კი ვიყებ). ამა როგორ? ჩვენ ხომ გასულბითი ცოტა დრო გვაქვს, ვიდრე დისასხლების ამიტომ ყველაფერი უნდა გამოიყენო—ამპრობიაციაც, გამოგონებლობაც, მიხედვითობაც საჭიროა, ინტელიცია.

მაგალითად, რაცა კარტოფილის მოხარშვის დრო არა მკვებს, კარტოფილის წამოვაცემე ხოლმე ხიშტზე (ოჩიან ჩამოყოლილ სუფენირია) და ელვტროლუმზელზე ვწვავ. იმავე ხიშტით ამომკვებს, და საკმაოდ მარცხედ. ზელონიდან ქაიხის ნაჭრები, დიახ, კიდევ ერთი საყურადღებო დეტალიც: მის შემდეგ, რაც გაყარის ღია კარზე უშვლი ვაიხებთქე, ახლა საშარეულოში ჩვეულებრივ მოტოცილისტის კასეს ვიხურავ და რადან საშარეულოში ცეხლა, სადილის მომზადების დროს, უკაცრავად მასხვია, ნახებრად შუშვიდ გახლავართ.

გელა აი ან „მორთულ-მოკაშხელი“ საშარეულოში ვარს წელზელი შეშელო, თავზე კასა მახურავს. ცალ ხელში ხიშტი მიქრავს, მეორეში ხაჩალო, რომლითაც ხორცს ვკვავ ხოლმე. ხორცის გასატანებელი მაქვანის რეცხვის თავი სადა მაქვს უცხად ვილაკ კარზე აყარუნებს. „მოზიჩანდითი!“ — ვყვირი მე. კარი გაიღო და ქაღის სასაიამოვი ხმა მომესმა; სასაიამო შვილობისა, მე უცოლოთა დამხმარე საზოგადოების რაიონული განყოფილების თავმჯდომარე გახლავართ. „შემომხედა და ხმა ჩაუფლდა: ვისმენე ქაღაბტონო“, — უცუთარია და თან წაუტყდა სიმა შევთავაზე. უცოლოთა დამხმარე განყოფილების საზოგადოების თავმჯდომარე წვილ-კვილით გაყარდა ჩემი საშარეულოდან და კარზე დავიშე.

არ დავიზავლო. უცოლებს თითონვე ვეიხებდა რეცხვა და ერთობ კარგადაც დავუფლუთ ამ საიდუმლოებს. ყველა ჰერანგი თითქმის ნეილონისა მკვებს, ყოველ დილით შხაას ისე ვიღებ, რომ გუნძილდ ჰერანგს არ ვიხედი — თან ვანახან, თან ირეცხება, მეორე ვაფხენ ხოლმე. მე კი ტანს ვემზარებ, შემდეგ მას ვასწავლობად ვეიღებ.

ზეერი უცოლო კაცი გონებამახვილურად იყენებს რაჭხში თავის ხელობის იარაღსა და ხერხებს. ერთი ჩემი ნაცნობი მოლციელი შესაწავა ხორცს რეკოდერის ძიბითი ბეჯავს, მეორე ნაქონობ, იგი შფრინავია, რომ არიადერი დააეწეწოს, იმავე პროცედურას მოიარაბს, რასაც ვადრინის წინ შინიდან რომ

* გამოკეიბებულია ინგლისურთან.

გაღის, კარზე ცარიტ წარწერილ სიას ამოწმებს: „გასაღებო? კინებში მაქვს სი-გარბი? ჩავაბე. გაზო? დავეტილო. უთო? დავატარლო.“

ახლს გამხსნად: ერთი მეგობარი მეყავს, კოფტაში სახეუტრტო, ოქის დროს ქვეთი ჩარხი მასხვობდა. მისგან გამოიზიდა: ერთი კოლაეაბელი საწოლო ვერ-სალის სასახლს უბრალო ქობად მოვატრენესო. კოლა ყოველ დღედი სწოლო-ლო რომ არ ალაგოს, იატაკზე წყება სახელ ტორაზოში. ტორაზა წასმებრ-ღე იბზე უდვს, ღლებს კი ეველისაგვის ტეგბითი ზრავს.

— სად მაქვს იმის დრო, რომ ყოველ დილით საწოლო ვლაგებამათვის ათ წუთს ვაგვედ? ღობის საცობს ამოვარბობ, ფი-ფი-ფი. და ღობეზე დიხურბა, შემდეგ ფხს ვაგვარავ და ტორაზიანად საწოლკვეშ შევადგებ. მორჩა და ვაბა-და!

ერთხელ სტუმრად გახლდით ერთ ჩემ კოლან მეგობართან. სანამ მაგდოს მეუბნებოდით, ხელის დასაბახად საბაზანოში შევიდი: ერთ ოთხზე მეტი ბავშვის ტრუსები, ციურები, გოლფის სათამაშო კუჭუხანი ჩხსტინებ და, ბილდში ვიხი, ქაღის ლიფი. მეორე დღეს ისინი მეწვიენ. ჩემს სახლ-ყველაფერი დაწვრიალბუბლი იყო. მაგრამ მეგობრის ცოლმა ცხვირი საშარე-ულოში შეუკო (ოპ, რა ცნობისმოყვარეა არიან ეს ქალები!) და იქ ერთაღ-ერთი გავრცეცხვი დინჯანი შუაჩინა, ცხვირი ათბაჯა და ქვემადღურად ვანა-ცხლად: „ოპ, ეს უცოლო კაცებო, როგორ ცხოვრობენ სვეთ სიბინძურეში!“

პური ხინძაძე

ჩემი საღარეგელი

ამ დღეს საღონის, შვენიერის, კარგად ვერ შევხვდი გასულ წელს, მოდილ დე მუყუდა მეუღლემ (გაი, თუ მართლა ასრულდეს!) ჩერ შეივდა, მაგდამ მკვიდებ დურბახტანს:

— აყვინდა გელახ იუგი, მითომ დაგარკვევ ვლახუნა

შეიხედ, ივარ, წინაის, რაგრა მწკრილობოლა,

(შენს ხელშია ჩემი სიცოცხლე მისდღებში მოსაბილილი)

სახლს აქვს გამოცენილ ნობრე მესხენ ვეიცი,

აი, მწამს, ქალი კაცს ვაგუდა, რა შენაინა და რა ბეგისა

„შაბოტოტოტოტო“ არა ვაქვს, კაცო კი არა, ხარ ჩარაი

საკრლეო ვარის სახეური ორკრე ვარია მაგრა,

წინეთი რომ აღარ იყარა, მიქვინაა ვაჩიოა ფყიან.

ვიღლას ქმარი მეუბნის ხულოლოდ უბრალო საწყობში,

რომ მოდის დასაბოხობით, ფულბებს დასაბოხო აქვსო ნოი.

მე იხინებია მინახავს, მედვილედ ვაწწწებულბი,

შე ფარაკეტიბი მინახავს, მესხენველ იყო ქინბული.

შენ დანახაჩლემ უფულად, ორი შენგელა პორციფლო,

კანქედ სისხლი გამოიხრე, აღარ ვარ მეტის მომთხენი

საწყობს თუ ბრენე ვადრისხვს, დაწერი დისტრატია,

რომ დავუთერო თაფლები ნინოს, ღლიზას, ფყიან...

გარეკანის პირველ გვერდზე: ხეცური გოგონა. ფტოო. თუ რეკიასი. მეოთხე გვერდზე: ხაყურაწი. ფტოო. და დეკაძისი.

მთავარი რედაქტორი გ. ნატროშვილი.

სარედაქციო კოლეგია: გ. ნახტაძე, თ. გოგოლაძე (პ/მ. მიდვანი), ს. დურნი-შიძე, უ. კალნაძე, ვ. კიკნაძე, ა. კურსაშვილი, დ. ნოდია (მხატვარი-რედაქტორი), მ. სააკაშვილი, ი. ტაბალა, უ. ჯაფარიძე.

ტექნიკური რედაქტორი: ს. ხეთიაშვილი. კორექტორი: ტ. თაბორაძე.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, რუსთაველის პრ. № 42, III სართ. ტელ.—რედაქტორის—99-54-66, პ/მ. მიდვანი—99-82-69, განყოფილებები—93-28-42, 99-91-39

რედაქციის შემოსული მასალები ავტორებს არ უბრუნდებათ. ფასი 30 კპ.

გადიცვა ასაწყობად 7/1-69 წ. ზელმონიანია დასახლებად 21/II-69 წ. ქალ. ზომა 70x108/1, ფრაგმენტი ნაბეჭდო ფურც. 3. პირიბით ნაბეჭდო ფურცელი 4,2. ტარაგი 43.700. შეჯ. № 445. უფ. 07076.

Ежемесячный общественно-политический и литературно-художественный журнал „Дроша“ (на грузинском языке) Издательство ЦК КП Грузии.

საქ. კ. ც.ის გამოცემლობის სტამბა, თბილისი. ლენინის ქ. № 14. Типография издательства ЦК КП Грузии, Тбилиси, ул. Ленина, 14.

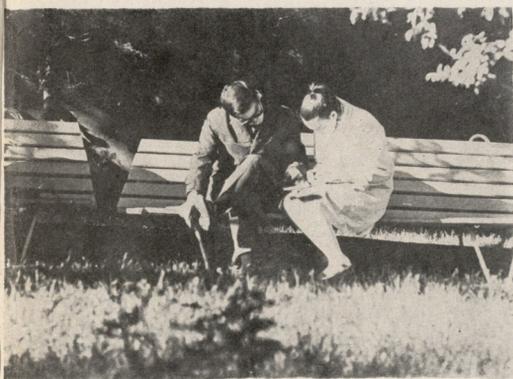

რაკურსის ძიება.

მარცხელი
გიგლიოთება

უარაღება, ვიღებ!

მეცადინეობა უმაღლეს მათემატიკაში.

ფოტო ა. ფიჩხაძისა.

ტრანსპორტი ტრანსპორტია!

ИНДЕКС 76056

ბავშვების
განვითარება

